

ŽYDAI IR JUODŽIAI

RASĖS IR TAUTINĖS GRUPĖS MIŠRIOJE BENDRUOMENĖJE

● ISPAUNIJOJE gen. Franco tęsia valymą: Madride suimta 83 asmenys ir virš 20 laikoma namų arešte. Tarp suimtųjų yra penki Madrido advokatai, keturiolika universiteto profesorų. Dauguma jų priklauso liberaliniams, socialdemokratinėms ir krikščionių demokratiniams sluoksniams. Nė vienas jų niekad nebuvo laikomas pavojingu režimui kaip revoliucionierius ir nedalyvavo studentų manifestacijose.

Šis "valymas" turi tikslą iš vyriausybės sluoksnių pašalinti paskutiniuosius metus pradėjusius reikštis liberalinius elementus.

● DE GAULLE populiarumas Prancūzijoje kyla. Jei praėjusių metų gruodžio mėnesį, tyrinėjant prancūzų opinią, pasisakė 52% patenkinti de Gaulle politika, tai sausio mėnesį patenkintųjų nušimtis padidėjo iki 53%, o nepatenkintųjų sumažėjo 6 nuošimčiais. Dėl Prancūzijos politikos Artimųjų Rytų klausimu, nuomonės dalosi pusiau.

● ZURICHO miesto rotušėje sprogo bomba, padarydama tik nedidelius nuostolius. Policija mano, kad tai anarchisto darbas.

● VIETNAME du teroristai apsirėngę pietų vietnamiečių uniformoje, metę granatą į prezidento štabo viršininko gen. Kiem automobilį. Generalas, šoferis ir dar vienas asmuo buvo sužeisti. Prieš tris savaites nuo panašaus atentato žuvo švietimo ministras Minh Tri.

● KREMLIJE įvykdyto atentato autorius, sovietų armijos leitenantas Iljinas, sakoma nenušizdęs. Jis šiuo metu tardomas.

● JOHNSONAS, kaip praneša N.Y. Times, prieš pasitraukdamas iš prezidento pareigų, pasirodė, kad būtų priėmęs įstatymą, suteikiantį jam eilę privilegijų. Be dvigubos prezidento ir senatoriaus pensijos apie 100,000 dolerių, jis dar gaus kišėnpinigius asmeniškiesiems reikalams 25,000 dol. ir vienkartinę "pašalą" išskirtimui civiliniame gyvenime virš 300,000 dol. Austine jam paskirtas valdiškame pastate biuras iš 20 kambarių, kuriame dirbs kelio-liko valdžios apmokamų sekretorių. Iš Baltųjų Rūmų su savimi jis pasiėmė vieną profesorį, kuris jam rašydavo kalbas, kad padėtų rašyti atsiminimus. Visam gyvenimui jam leista siuntinėti nemokamai laiškus ir pavestas asmeniškias lėktuvus. Jis bus saugomas 12 sargybinių. Visa tai padengs Amerikos išlaidas.

● ALLEN DULLES, Amerikos žvalgybos kūrėjas, mirė sulaukęs 75 metų amžiaus. Istoriijoje jis ilks žinomas, kaip negėdijamas modernaus špionažo kūrė-

Nors Jungtinėms Amerikos Valstybėms šiuo metu problemų netrūksta, staiga atsirado dar viena, kuriai skiriamas nemažas dėmesys. Tai, turbūt, dėlto, kad paliesta tautinė grupė turinėjama žalos įtakos spaudoje ir yra linkusi, pamokyta kartaus patyrimo, į gresiantį pavojų gerokai išpūsti. Aš turiu galvoje negrų tarpe pastebėtą antisemitizmą, kuriam praėjusios savaitės Time net paskyrė savo 'cover story'.

Problema prasidėjo, kai negrai pradėjo masiniai apieisti pietines valstybes ir kurtis šiauriniuose didmiesčiuose. Lūkimai lėmė taip, kad jie pirmiausiai išsivertino žydų kvartaluose. Tai ne dėl to, kad žydai būtų jiems jautę specialių simpatijų, bet greičiau todėl, kad tie rajonai buvo gerokai pasenę ir žydai pradėjo keltis į brangesnius miestų bei priemiesčių kvartalus. Be to, negrų nuomininkai paprastai moka mažiau, bet daugiau, nors nuomų išgavimas sudaro nemažą problemą. Dėl to apartamentinių namų savininkai nebuvo patyrę ypatingai didelių nuostolių. Tačiau savo prekyvietes, bižnų, žydai nebuvo linkę apieisti, nors juos ir suptų negrų apgyventi namai. Atvirkščiai, negrai skundėsi, kad ji negali gauti išsinuomoti savo bižnui reikalingų patalpų.

Tokia būklė privedė

jas ir jo valdymo, bendradarbiaujant su broliu John Foster Dulles, valstybės sekretoriumi, neabejotinai turėjo didelės įtakos Amerikos užsienio politikai.

● KOSYGINAS, Sovietų premjeras, jau kuris laikas nesirodo viešai. Spėjama, kad jis serga.

● NIXONO paskirtas Baltųjų Rūmų meno tvarkytojas, 23 metų jaunuolis, iš rūmų pašalino visus modernius amerikiečių dailininkų kūrinius, pakeisdamas juos realistiniais paveikslais.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

prie negrų vadų reikalavimo perleisti jų rajonuose esančias imones jiems. Nixono rinkiminės kampanijos metu linksniuojamas 'juodojo kapitalizmo' šūkis tą raidą dar daugiau paskatino. Tokioje Chicagoje negrai pareikalavo iš vienos super-marketo bendrovės paskirti negrus krautuvų vedėjus, o toji bendrovė iš 140 krautuvų 40 turėjo negrų kvartaluose. Bendrovė iš principo sutiko, tačiau aiškinosi, kad negrai neturi tiek kvalifikuotų žmonių. Tai negrų vadai atkrito, kad negrų nepasiruošimas yra baltųjų kaltybė, todėl ir vedėjų paruošimas turinti būti baltųjų problema!

Tai skamba nelabai logiškai. Kuo, pavyzdžiui, žydai, kurie palyginti patys neseniai įsikūrė šiame krašte, yra kalti už tai, kad kas nors prieš porą šimtų metų pirkovergus? Tačiau tautiniuose ar rasiniuose santykiuose paprastos logikos kai kada trūksta. Ir mes, atgavę nepriklausomybę, stengiamės patys įsistiprinti visose srityse, nors dažnai patyrisių žmonių tada dar neturėjome...

Visa ta žydų - negrų santykių raida prasidėjo jau ne nuo šiandien. Daugiau triukšmo sukėlė New Yorko mokytojų streikas prieš nutarimą leisti negrams savo mokyklas viename rajone tvarkyti savarankiškai. Čia reikia priminti, kad New Yorke gyvena per 1,8 milijonus žydų ir 1,5 milijonai negrų. Eilinis negras, ghetto gyventojas, čia susiduria tik su keturių rūšių baltaisiais: policininku, biznieriū, mokytoju ir socialiniu (welfare) ištaigų tarnautoju. Trys iš tų keturių pareigūnų New Yorke yra žydai. Todėl savaime aišku, kad negrai, kaltindami baltuo-

sius už savo būklę, visų pirma mato žydus.

Tai labai tragiška, nes žydai turbūt daugiau už kitas tautybes dirbo už lygių teisių negrams suteikimą. Negrų vadai tas teises gavę, pradėjo aiškinti, kad jie praktiškai jomis negali pasinaudoti, nes neturi savo 'power structure' -- politinės ir ekonominės galybės. Bet reikalavimas jiems žūt būtų paskirti tam tikrą skaičių vietų ar imonių veda prie kvotų sistemos, kuriai žydai yra ypatingai priešingi. Iš viso kiekviena tautinė grupė šiame krašte susilaukusi pripažinimo ir geriau įsikūrusi pati pasistengdavo išnykti dėl tos paprastos priežasties, kad didesnėje bendruomenėje galima plačiau išnaudoti savo gabumus ir galimybes ne gu siauresnėje tautinėje ir rasinėje bendruomenėje.

Būdinga, kad negrų tarpe pasireiškęs antisemitizmas žydus sukrėtė ta prasme, kad juos pačius privertė atsiminti esant atskira tautybe. Žydų religiniai vadai jau seniai dejavo, kad žydai šiame krašte pameta savo 'identity' -- tapatybę. Jie vengdavo pasakyti savo tautybę, šiuo metu jų tarpe pastebimas noras save aiškiau identifikuoti. Kas, aplamai, greičiau pasunkina negu palengvina naujos tautos -- amerikiečių gimimą.

Kaip atskirą kurįžą galima būtų dar paminėti, kad apie 350.000 Amerikos negrų yra žydų tikybos, tačiau Izraelio arabų konflikte negrų tarpe simpatijos yra arabų pusėje. Juos žavi ir mahometonų tikyba, nors, kaip tik arabų vergų pirkliai šio krašto negrų protėvius pardavė amerikiečiams.

ATSTOVAVO LIETUVĄ...

Kai Vilniuje aukštesnieji komunistų pareigūnai vis dar stengiasi įrodinėti, kad Lietuva niekad nesanti buvusi tokia nepriklausoma, kaip dabar, vienas po kito iškyla liudininkai, kurie bent mirdami liudija, kad ištikrųjų yra visiškai atvirkščiai.

Šių metų sausio 12 d. Maskvoj staiga mirė toks Anatolijus Švecovas, gimęs Sibire, ru-so geležinkelininko šeimoj. Lietuvoj niekad negyvenęs ir iki 1949 metų (iki 43 m. amžiaus) su Lietuva iš viso nieko bendra neturėjęs ir apie ją greičiausia nieko nei nežinojęs. Bet gi dabar, jau 15 metų, jis -- "Lietuvos ambasadoriaus" Maskvoje pavaduotojas. Mat stengdamies valdinti "nepriklausomybę", bolševikai yra įtaisę Maskvoje savo vilniškių vietininkų "nuolatinę atstovybę", kurioje atstovą pasirenka kas nors iš Lietuvoj bent kiek gyvenusių, bet, štai jo pavaduotoju laiko ką nors iš saviškių. Ir taip, per pastaruosius 15 metų sibirietis Švecovas, esą, "daug ir sėkmingai dirbo sprendžiant TSRS centrinėse įstai-

Sukaktuvininkė adv. Birutė Novickienė.

PIRMOJI LIETUVOS UNIVERSITETO MOTERIS — TEISININKĖ

ANTANAS DIRŽYS

Praėjusių metų pabaigoj Birutė Grigaitytė-Novickienė pasiekė savo amžiaus septintą dešimtį metų. Toks metų skaičius per didelis, kad pro jį galima būtų praeiti tylomis, ypač šiame atsitikime, kai ponja Birutė nepriklausomos Lietuvos universitete buvo pirmoji moteris baigusi teisių fakultetą ir tapo diplomuota teisininke -- pirmūne Lietuvos aukštojo mokslo naujoje eroje.

Šiandien sukaktuvininkė priklauso eilei organizacijų, jų tarpe Lietuvių Teisinių Draugijai, New Yorko skyriui. Čia dera pabrėžti, kad mūsų pirmūnė -- teisininkė nuo Lietuvos laikų iki dabar, be mažiausios pertraukos priklausė teisinių šeimai, buvo ir tebėra teisininkė kolegė visu ištikimumu, tad ir šiame ilgalaikiame patvarume ji išsiskiria tvirtu būdu, liudijančiu pastovumą, gražiausią žmogaus dorybę.

Kai sukaktuvininkė atvertė 71-ąjį savo gyvenimo lapą, rodos, turiu titulą, norą, o nemažiau ir noblesse

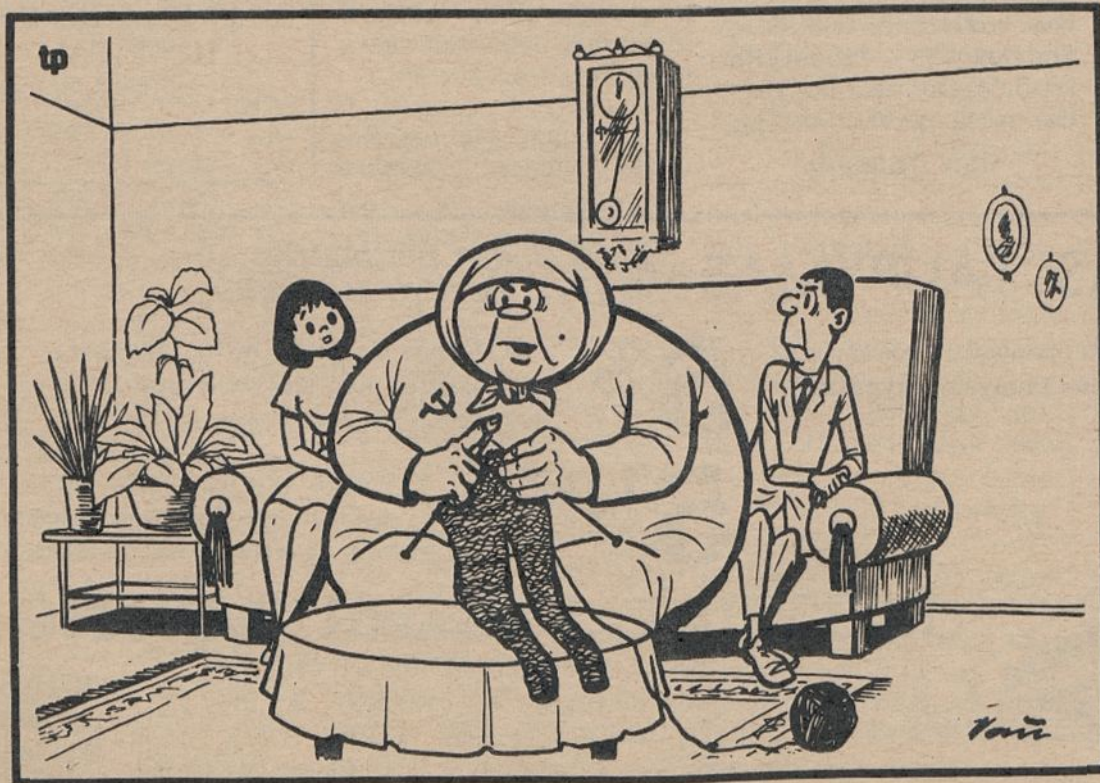
obligę jutimą stabterėti su įsakmesniu žvilgiu į ją, atnaujinant kai ką, kas primiršta, ir paryškinant kai ką, kas savaime neatsiskleis -- ko gero, niekad...

★ Pirmiausia menu 1915 ir 1916 metus, kai tada Birutė Grigaitytė baigė vieną Rygos gimnazijų ir ta pačia metų eile Vitebsko pedagoginę gimnaziją. Vadinasi, čia ji buvo gavusi brandos pažymėjimą, o nepriklausomybės meto gimnazijos mokytojai sakydavo mums: -- brandos atestatas tai ženklas, kad esi laipsnio inteligentas. Taigi, B. Grigaitytė, jau inteligentų tarpe ir tai atsitinka visai išvakarėse Lietuvos nepriklausomos valstybės, kai dėl to siekiamo tikslo lietuviškoji švietimo darbo, judėjo ir, galima sakyti, virė.

1917 m. B. Grigaitytė dalyvauja Petrapilio "karštame" lietuvių seime, o jau 1918 m., po paskelbimo Vasario 16-tos Nutarimo, ji jau Vilniuje Valstybės Tarybos kanceliarijoje, betvaranti raštus, bendraraščius, įstatymus -- visus be išimties skubius ir svarbius, nes gi kiekvienas jų buvo tartum vitaminas besistojančiai ant savų gležnų kojų jaunai valstybei. Po to, su Lietuvos stiprėjimu, ji tampa Steigiamojo, I ir II Seimų protokolų biuro vedėja laikotarpyje nuo 1920 iki 1924 m. Nėgana to, tuo pačiu metu ji studijuoja teisę ir 1924 m. tampa diplomuota teisininke, įsitėmėkim, pirmoji laisvos Lietuvos universiteto auklėtinė, neabejotinai pirmasis pavyzdys visoms to meto studentėms -- rikiuotis su vyrais, ko gero, lygiuotis jiems visu pajėgumu Lietuvos valstybinę kūryboj.

Iš tikrųjų, B. Grigaitytė eina visuomeninio gyvenimo gilyn ir platyn, tartum

(Nukelta į 2 psl.)

Maskva visai nesivaržo Čekoslovakijoje...

DEGANČIOS ŽEMĖS OPERACIJA (7)

IŠDAVIKAS BUVO VYRIAUSIAME ŠTABE

Nuo 1942 m. pavasario vokiečių kontražvalgyba pradėjo įsitikinti, kad sovietų vadovybė reguliariai gauna tikslias informacijas apie vokiečių gyvenimą ir puolimo planus.

Rusai žinojo vokiečių produkcijos dydį, armijoje esančių žmonių skaičių ir dalinių kompoziciją Rytų fronte. Jie žinojo ir apie naujai gaminamus ginklus, o ypač viską kas darėsi Vyriausiojo Štabo planus. Gen. Franz Halder, iki 1942 m. buvęs armijos generalinio štabo viršininku, liudydamas 1955 m. vienoje byloje pasakė: "Beveik visi puolimo planai buvo perduoti priešui vieno Wehrmachto Vyriausiojo Štabo dirbusio išdaviko tuoj pat, kaip tik tie planai buvo paruošti, pirm negu jie patekdavo ant mano stalo. Per visą karą mes jokių būdu nesugebėjome užkirsti kelią šiam išdavimui".

Kokią darbą gali nuveikti špiūnų tinklas, net nedidelio šnipų skaičiaus, štai įdomus pavyzdys iš vokiečių slaptųjų archyvų. 1942 metų vasarą Varšuvos priemiestyje Otwocke, vokiečiai po ilgo ieškojimo surado prieš rezistencijos grupės radijo siųstuvą. Du lenkų karininkai, kapitonas Arzyzevski ir leitenantas Meyer, kartu su ke-

liais bendradarbiais buvo suimti. Abu jie buvo prieš metus sovietų nuparąsiutuoti netoli Varšuvos. Su savimi turėjo radijo siųstuvą ir pusrastę tūkstančio dolerių. Jų užduotis buvo rinkti karinio pobūdžio žinias ir tuoj persiųsti į Maskvą.

Kapitonas visur važinėjo rinkdamas informacijas, tuo tarpu leitenantas dirbo prie radijo siųstuvo. Vokiečių kontražvalgyba, suradus radijo siųstuvą ir kodą, o taip pat apie 500 pasiųstų Maskvon pranešimų kopijų, kai juos iššifravo neteko žado: tai ką tie agentai metų bėgyje galėjo sužinoti, tiesiog buvo neįtikėtina. Iš pranešimų galima buvo susidaryti pilną vaizdą vokiečių pasirodymų ofensyvai 1942 metų vasarą. Ne tik buvo praneštos Maskvai vokiečių kariuomenės koncentravimosi zonos, bet buvo tiksliai nurodytos korpusų ir divizijų paskirstymo vietos, lygiai kaip planavimai kariuomenės dalinių perkėlimo. Sovietų Vyriausiam štabui nesunku buvo nustatyti vietą, kur vokiečiai ruošiasi smogti, vien tik tų dviejų lenkų agentų pagalba. Ir visa tai jiems tekainavo pusrastę tūkstančio dolerių!

Ką padarė vokiečių žvalgyba (O.K.W.) atidengusi šį tinklą? Ar Otwock šnipų tinklas neatidarė vokiečiams akis kokių pavojų sudaro tokie agentai, naujos rūšies šnipai, atsiradę II Pas. kare? Ar ekspertai sukonfiskuota medžiaga nukubėjo į Hitlerio štabą? Nieko panašaus!

Hitleris niekad negavo raporto iš radijo klausimosi tarnybos, kad buvo surastas siųstuvai ir su

imti du lenkų karininkai. Gen. Erich Fellgiebel, Wehrmachto ryšių vadovas, raportą grąžino atgal tarnybai pastebėdamas, kad jis per ilgas, kad galima būtų patiekti Fuehreriui. O kai buvo gauta santrauka, generolas rado, kad ji per daug aliarmuojanti ir gali Fuehrerį suerzinti...

Bet dar prieš karą Maskva Vokietijoje ir kituose kraštuose pradėjo įkurti savo agentus su radijo siųstuvais. Tie žmonės dirbo su aistra ir nuostabia drąsa. Daugely vietų buvę gerai suorganizuoti špiūnų tinklai, kurie per radiją palaikė ryšį su raudonosios armijos štabu Maskvoje. Tokių šnipų lizdai buvo visuose didžiuosiuose Europos miestuose. Kai kur anksčiau, kitur vėliau, surado radijo siųstuvus. 1941 metais surado Briuselyje, o 1942 metais Berlyne ir Paryžiuje. Pranešimų nuorašų iššifravimas atidengė baisius dalykus: Sovietų Sąjunga praktiškai žinojo visas vokiečių vedamo karo Rytuose paslaptis.

Vėlesniais metais vokiečiams pavyko perimti pranešimus, kuriuos sovietų agentai Šveicarijoje siuntė į centrinę Maskvą. Bet kodas buvo taip gudriai sustatytas, kad tas telegramas tegalėjo iššifruoti tik 1944 metais, ir taine visas.

Iš jų paaiškėjo, kad agentai informacijas gaudavo iš vokiečių vyriausiojo štabo kelių valandų bėgyje, vos tik Hitleriui priėmus nutarimą.

1942 m. lapkričio 9 d. kai VI vokiečių armijos kariai turėjo užimti Stalingradą devynias dešimtąsias ir kai sovietų vadovybė ruošėsi kontra puolimui prie Dono, vokiečių radijo klausymosi tarnyba perėmė šifruotą telegramą, kurioj (iššifravus tik daug vėliau) buvo sakoma:

"Dorai. Kur yra vokiečių pozicijos užpakaly Stalingrado, pietvakarių fronte išilgai Dono? Direktorius".

Už kelių valandų buvo

vėl klausima:

"Dorai. Kur dabar yra 11-toji Panzer, 18-toji Panzer ir 25-toji moto rizuota divizija, kurios prieš tai buvo Briansko sektoriuje? Direktorius."

Telegramos siuntėjas "Direktorius" buvo ne kas kitas, kaip sovietų žvalgybos viršininkas Maskvoje, o telegramos gavėjas "Dora" sovietų agentas Šveicarijoje.

Lapkričio 26 d. sovietų šarvuočiai aplink Stalingradą sudarė plėninių žiedą ir "Direktorius" telegrafavo "Dorai":

"Atsiųskite informacijas kokių žygių Wehrmachto vyriausiasis štabas ruošiasi imtis sąryšy su raudonosios armijos progresavimu Stalingrado kryptimi".

Ši telegrama tuo įdomi, nes parodo, kad sovietų vadovybė dar nebuvo tikra savolaimėjimu, vokiečių visos armijos apsupimu. Ar sovietai nebijojo paklikti į spąstus?

1942 m. gruodžio 25 d. Maskva pareikalavo iš savo agento Šveicarijoje:

"Wertheris turi aiškiai nurodyti kiek rezervų divizijų bus sudaryta sausio 1 d. Atsakysite greitai".

Šitoj telegramoj pirmą kartą pasirodė pats slapčiausias vardas iš visų sovietų šnipų Vokietijoje "Werther". 1943 m. sausio 16 d. "Werther" iš naujo pasirodė naujojo telegramoj:

"Dorai. Siųskite tuoj pat pirmoj eilėj Lucie ir Wertherio informacijas apie Kaukazo frontą ir apie svarbiausias Rytų fronto vietas. Paskutinis Wertherio pranešimas buvo labai svarbus. Direktorius".

Kai vokiečių ekspertai jau galėjo iššifruoti šias telegramas, dar nieko nežinojo apie asmenis, kurie slėpėsi po šiais vardais. Šiandien, uždanga beveik visiškai atidengta.

"Dora" buvo slapto vardo sovietų špiūnų tinklo Šveicarijoje vadovas Aleksandro Rado, vengrų kilmės. Jo grupė buvo sudaryta iš fanatikų komunistų. Tai buvo profesionalai agentai, vyrai ir moterys, kurie gavo labai aukštą išmokslinimą šnipų mokykloje. "Lucie" buvo vokiečių emigrantas Rudolf Roessler, tikras karinio špiūnų maestro, kurį galima suliginti su garsiuoju šnipu dr. Sorge, iki 1941 m. žiemos dirbusio sovietams vokiečių ambasadoje Japonijoje ir davusio Stalinui labai svarbių informacijų.

(Bus daugiau)

Birutė Grigaitė (vidury) 1920 metų pavasarį Pirmosios gaubicų baterijos karininkų tarpe, Raudondvaryje prie Kauno, Dešinėje A. Novickis.

Adv. Birutė Novickienė

(Atkelta iš 1 psl.)

norėdama aprėpti visą lietuvišką gyvenimą, kur tik ką mato darytina, taisytina, gerintina. Ją matome moterų judėjime ir čia ji pirmose gretose; motinoms ir vaikams — ji globėjų eilėse; mažamečių apsaugai — ji patarėja, užtarėja ir šauklys ruošti ir leist apsaugančius įstatymus, steigti fondus ir be atlyginimų teisinių patarimų centrus.

Ir ne tik Lietuvos vidaus gyvenime ji buvo judri bet taip pat atstovavo Lietuvą tarptautiniuose santykiuose — konferencijose, kongresuose, tarptautinėje spaudoje.

Tolydžio ši veikla vystėsi B. Grigaitėi išėjus advokatūron. Ir čia reikia pažymėti — ji buvo Kooperacijos Banko juriskonsultė nuo 1926 iki 1939 m. Tai antras jos gyvenimo faktas, sutvirtinąs jos pastovaus būdo bruožą net ir profesionaliame, taigi ir atlyginamame darbe dėl savo egzistencijos.

Jei čia mes matom B. Grigaitę par excellence visuomenininkę (nors nepaminėjęs jos ideologinės ir politinės priklausomybės, ką, manau, atliks tų afiliacijų jos draugai), tai, be abejo spėjame ją turėjus visuomeniniame darbe, be rūpesčių, džiaugsmo ir paguodos. Tačiau tai dar neišėmė jos visų asmeniškų norų. Mes žinom, savu laiku yra atėjusi B. Grigaitėi ir asmeniškos laimės valanda, kai susitiko — susipynė jaunų širdžių keliai su inžinieriu — pulkininku, Lietuvos kariuomenės savanoriu, Antanu Novickiu. Kilimu — abu to paties šiaulių apskrityje; abu buvę rygiečiai; abu ir sukūrė šeimą Kaune. Jiems gimė duktė Živilė ir sūnus Sigitas, ir čia mes matom, dabar jau Birutę Novickienę, turinčią savo nuosavą mažąją bendruomenę, didinančią skaičiumi ir didžiąją lietuvišką visuomenę.

★
Taip augo ir bujojo Novickių židinyje Lietuvos

laisvės oru ir idealizmo dvasia maitinama pagrindinė bendruomenės celė — šeimai. Ji taip augo iki 1939 m.

Tačiau atsiminkim ano meto tris Lietuvai įteiktus ultimatus: 1938 m. — Lenkijos, 1939 m. — Vokietijos ir 1940 m. — Sovietų Sąjungos. Tai buvo metai pilni nerimasties ir žinomo, kokiu kietu likimu Lietuvai baigėsi.

Tartum paraleliai Lietuvos likimui klostėsi ir Birutės Grigaitės-Novickienės gyvenimas. 1939 m. ji su negalavo artričiu, o jau 1941 m. išsivystęs negalavimas ją prirakino prie kėdės ant ratelių, nuo kurios savo galiomis ji nepakyla. Kai minim dabar jos 70 sukaktį, tai joje yra ir kita jos sukaktis — 30 metų, tartum prikalto Prometėjaus prie uolos.

Argi nėra B. Novickienės gyvenimas mikro simbolis Lietuvos? — Abu likimai vienu laiku ir vienodi. Abu bandymai kieti ir su reikalavimais nepaprastos kantrybės. Ir mūsų sukaustuvininkė Lietuvos pirmūnė — teisininkė tada, yra pirmaujanti dieviškąja kantrybe šiandien čia, išeivijoje. Ją lankant matom esančią ryšy su visu gyvenimu, gyvai besidominčią įvykiais, blaiviai svarstančią problemas ir nepaleidžiančią iš savo malonaus dėmesio teisinių gyvenimo.

Ji tartum mena mums: — žiūrėkit, nepameskit Lietuvos laisvės teisės ne tik iš galvų, bet ir iš širdžių!

F E M A L E

NURSE REGISTERED HEAD NURSE

7 to 3 Full Time
3 to 11 Full or Part Time
Excellent salary and shift differential — paid hospitalization — pleasant working conditions.

SHAKER MEDICAL HOSPITAL

41710 SHAKER BLVD.
216 — 991-1600
CLEVELAND, OHIO

(10-11)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

ATTENTION ALL JOURNEYMEN ELECTRICIANS MILLWRIGHTS PIPE FITTERS

If you are interested in permanent employment with the best of working conditions and earnings—Champion Spark Plug Co., Ceramic Division has an immediate opening for you.

Insurance, pension plan, and other liberal benefits.

APPLY

CHAMPION SPARK PLUG CO.

8525 BUTLER, HAMTRAMCK, MICH.

An Equal Opportunity Employer

(2-11)

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4^{3/4}%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

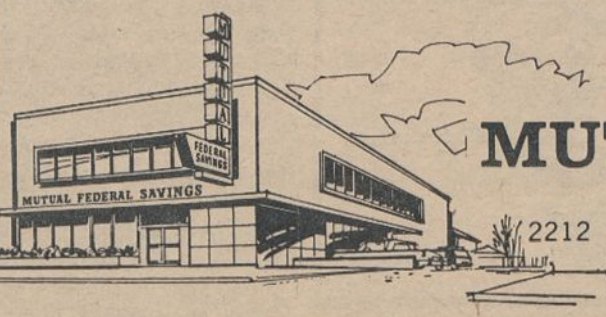
Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.

(\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos.

(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$12.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpus.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomone.

JUOZO TUMO-VAIŽGANTO VAIDMUO VASARIO 16 IŠVAKARĖSE

IGNAS ANDRAŠIŪNAS

Kiekviena idėja turi būti subrandinta gilių minčių įtampos procese. Vėliau turi būti jos pasekėjų mintimis skatinama ir jų pasišventimo auka tobulinama. Jei šitie faktoriai bus pildomi nepasens ir visados jos pasekėjams bus šviesaus kelio žibintas. Sakoma, idėjos, tautos ir valstybės miršta tik tada, kai dėl jų nebekovojama ir jų kamieno šaknų nebepalaistomakraujo auka.

Lietuvių tautos atgimimas, arba tautinės idėjos plėtojimas, tai nėra kokios ideologijos ar vaizduotės gaminytis, bet istorinės tikrovės įvykis. Kalbėdami apie mūsų tautos atgimimo raidą mes negalime remtis kokiais nors atitrauktiniais samprotavimais ar grynos vaizduotės kūryba. Šio istorinio įvykio kilmei nušviesti reikia sugebėti išsiaiškinti jo meto gyvenimo tikrovę, išsiaiškinti ir atkurti praeities įvykių tikruosius padarinius ir remtis tais daviniais, kurie šiandien istorijos mokslo pripažįstami kaip įvykio faktai.

Kiekvienais metais mes prisimename pa-

triūsu: atidžiai skaityk ir dėliok tuos ženklelius net tokiame raštam, kuriais garsinamas savas reikalas.

Arba kitas bando vienu šūviu tris ar keturis žuikius nušauti. Sukrauna eilę popierių, į tarpus įkišdamas nudėvėtą anglinį popierių ir rašo. Po to siunčiamas keliom redakcijom tas pats pasigarsinimas. Laiminga dar ta redakcija, kuri gavo pirmesnius egzempliorius. Bet jei pakliuvo ketvirtas ar penktas, tai ir spėliok kas čia norėta pasakyti. Tokius raštus reikėtų be atodairos gražinti. Tikras daiktas, kad svetimiems taip nerašoma dėl pagarbos. Ar mažiau tos pagarbos versta savo kalba ir savo spauda?

*

Poleminiai raštai dažnai sukelia kartumo, o redakcijom pridaro nemalonumų. Negalima be to apsieiti, kai nuomonės skirtingos. Tačiau vienas dalykas yra savo nuomonę išreikšti kultūringai, taktiškai bei mandagiai ir po ja padėti savo vardą. Visai kitas dalykas pulti šiurkščiai, piktai, užgauliai ir padėti inicijalus ar slapyvardį. Slapyvardžiai naudotini tik bendro pobūdžio straipsniams ir beletristikai. Tad nereikia rūšiuoti, jei redakcija slapukų raštų nededa. Nededa kartais ir pasirašytų. Sakytume, varžoma laisvė savo nuomone pareikšti? Visai ne. Net ir kalbėdamas žmogus neturi tokios laisvės, kad galėtų sakyti, kas tik liežuvyje niežti. Spaudai yra statomi dar didesni reikalavimai: parašytas žodis turi būti gerai atidairus ir saikus".

skelbtą Lietuvos valstybės atstatymo aktą -- vasario 16 dieną. Šios šventės metu Vasario Šešioliktosios akto kilmė nušviečiama labai

Kun. Juozas Tumas-Vaižgantas Lietuvos nepriklausomybės pradžioje.

miglotai. Neparodoma tos didžiosios istorinės raidos lemiųjų įvykių gilesnio išvalgumo ir jų kruopštesnio atskleidimo. Vasario Šešioliktosios aktas staiga neatsirado, bet prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo prieita tik po sunkių ir ryžtingų ano meto lietuvių šviesuomenės pastangų.

Šių pastangų didžią naštą ant savo pečių yra nešę šviesūs kanau-ninkas Juozas Tumas-Vaižgantas. Jis savo širdyje ir prote subrandintom mintim per spaudą skverbėsi į plačiosios lietuvių masės tarpą. Todėl kalbant apie Vasario Šešioliktosios akto genezę dera visokeriopu pažinti jo prisiminimus. Žiūrėdami į J. Tumo-Vaižganto vaidmenį Lietuvos atgimimo ir laisvės kovų pastangų tarpsnyje. Juo labiau šis prisiminimas įgyja iškilesnę prasmę, kad šiais 1969 metais rugsėjo mėn. 20 dieną sukanka 100 metų, kai Lietuvos ano meto ūkanotą gyvenimą atėjo Juozas Tumas, vėliau tapęs Lietuvos Universiteto Humanitarinių Mokslų Fakulteto profesorius ir kartu Garbės Doktoras.

Jei mes sutiksime ir pripažinsime, kad tauta yra netik istorijos gaminytis, bet ir veiklus jos dalyvis. Trumpai šią mintį galima išreikšti, kad tauta yra judri gyvenimo dinaminė tikrovė. Todėl XIX a. Europoje vykusiams tautiniais judėjimams galima suteikti būdingą socialinę sąvoką. Šie tautiniai judėjimai yra bendra europinė apraška. Dinamiški ir gaivalingi tautiniai judėjimai davė pradžią modernių tautinių valstybių atsiradimui. Savime suprantama, kad šios dvasios nepaliesta nelikė Lietuva.

Atskirų asmenų ar grupių pastangos susiliejo į bendrą ir veiksmingą tautinio atgimimo srovę tiek pačioje Lietuvoje, tiek už jos ribų, o ypač

Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Aušra, Varpas, Tėvynės Sargas ir Viltis pažadino vienodos nio ideologinio, o vėliau ir politinio mąstymo

tą vardą buvo padarę nepakenčiamą.

Kitoje vietoje minėtoje kronikoje kun. J. Tumas rašo: "Tautos Pažangos" tikslas -- laisva Lietuva su pačiu lietuvių apsisprendimo teise". Tačiau valstybės tipas "Tautos Pažangai" ne pirmos eilės svarbus ir toliau sako: "laisvo žmogaus nepavergia konstitucinė monarchija, vergų dvasios pliečių nepadaro ir demokratinė respublika" ir toliau šitaip dėsto: "pirmą

(Nukelta į 4 psl.)

Mums rašo

KAS SVARBIAU:
GARBĖS AR TAUTOS
ISTORIJA?

Niekas kitas taip kategoriškai, entuziastiškai, kilniai ir konkrečiai -- aukodamas net 100 dol. -- nesiūlė atskira knyga išleisti Č. Gedgaudo Dirvoje spausdintų studijų "Lietuvių tautos kilmės beišskant", kaip M. Aukštuolis. (Žiūr. Dirvos Nr. 9). Jis tvirtina, kad šios knygos "teisingais ir tikrais duomenimis remdamiesi" mes atsikratysime lenkų ir kryžiuočių melo bei pažeminimo, kad nuo šių "tikrų mūsų istorijos duomenų" turime pradėti studijuoti savo tautos savitą būdą. Anot Aukštuolio, ši knyga reikia išleisti "mūsų tautos garbingai praeičiai įamžinti", ir jis tiki, kad atsirastų tokių, kurie išgirs "ši šauksmą" į talką tautos garbei išskelti.

Atsiliepiu į "ši šauksmą", nors ir ne taip, kaip M. Aukštuolis kvietė.

Mes turime ne vieną kompetetingą, darbštą, pasišventusį ir -- kaip jų profesijos prigimtis reikalauja -- bešališką istoriką. Tačiau tokio plataus masto Č. Gedgaudo reikiacijos, atrodo, netik privertė mūsų istorikus parausti, bet gal jiems net žadą užgniauzė. Tad palaukime truputį, tikėkime, jie atgaus žadą ir "mūsų tautos garbingai praeičiai įamžinti" laiko bei pastangų nepašykstės. Turėkime kantrybės, kol jie patikrins Č. Gedgaudo istorinių versmų matavimus ir paskelbs savo ištarimą. Tada reikalinga, kad tautinės garbės istorija taptų tautos istorija. Č. Gedgaudas yra čia vienas žodis, o juk "vienas žodis -- ne šneka". Teigiama atveju, manyčiau, nereikės elgetauti -- tokios svarbos veikalui išleisti lėšų paskirs mūsų fondai.

Nes tai būtų, pasak Aukštuolio, knyga, kokios nebuvo išleista "per ištiesą mūsų tautos gyvenimo amžių". Aukštuolio siūlomą būdą gal tada reikėtų teikti lėšas Višteliausko genijui įamžinti. Juk šis nesuprastas idealistas jau prieš šimtą metų skelbė, kad Adomas ir Ieva Rojuje lietuviškai kalbėjo.

Ant. Rukšėnas

Vieningai stokim į kovą už laisvę!

Šių metų Vasario 16 d. laisvojo pasaulio lietuviai minės 51 metų Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį.

JAV lietuvių kilmės amerikiečiai visose kolonijose rengiasi minėti šią reikšmingą lietuvių tautai įvykį ir protestuoti prieš Sovietų Sąjungos įvykdytą klastingą laisvos Lietuvos Respublikos okupaciją ir tautos pavergimą bei jos naikinimą žiauriausiomis priemonėmis.

ALT Valdyba kreipiasi į visas mūsų sudėties organizacijų vadovybes, prašydama kviesti savo narius visomis išgalėmis padėti surengti vietinius minėjimus, juose dalyvauti ir skatinti lietuvių visuomenę savo darbais ir pinigėmis aukomis remti mūsų vedamą kovą už Sovietų Sąjungos grobiko pašalinimą iš okupuotos Lietuvos ir laisvės grąžinimą pavergtai lietuvių tautai.

Sovietų Sąjungos agentai, stengiasi skleisti okupanto melagingą propagandą per spaudą, per atvykstančius į JAV asmenis ir visais kitais būdais, kad tik pakirsti mūsų vieningą ryžtą siekti lietuvių tautai ir mūsų tėvų žemei laisvės ir Nepriklausomybės.

Todėl Amerikos Lietuvių Taryba prašo sustiprinti per mūsų organizacijų narius tą kovą moraliniais ir materialiniais veiksmais.

Aukokime tai kovai negailėdami savo išteklų vietinių kolonijų minėjimuose, gi kas negali prašoma siųsti aukas į ALT centrą, 6818 So. Western Ave., Chicago, Illinois, 60636.

Visos aukos, surenkamos Vasario 16 d. proga skiriamos kovai už Lietuvos laisvę ir tospaskirties organizacijų palaikymui.

Visi vieningai prašomi įsijungti kovai už mūsų tėvų žemės ir lietuvių tautos laisvę.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

PATARIMAI
BENDRADARBIAMS

"Darbininkas" sausio 31 d. numerį, pokalbyje su savo bendradarbiais, duoda keletą patarimų, kurie tinka ir kitų laikraščių, jų tarpe ir Dirvos, bendradarbiams. Štai ką "Darbininkas" rašo:

"Korespondentai prašomi nerašyti taip suglaustai, kad neuodas negalėtų nosies iškūsti. Jei kas mano, kad taip tobulai ir netaisytinai parašė, kad ne kablelio nereikia pridėti, tai nežino, jog redakcijai tenka daug ką perrašyti. Kodėl? Rinkėjams sumirga akyse ir susilieja tos suspaustos eilutės, suslėgtos it sūris: renkant nejučiomis eilutės perskamos. Gali taip atsitikti, kad prasmė lieka bet jau kita. Korektorius viso skaitinio su tekstu nelygina -- tai užimtų daug laiko. Jis pastebi tik tokius praleidimus, kur jau nėra nuoseklumo ir logikos. O jeigu to-

kia yra? Pavyzdžiui, nuo pagrindinio kalbėtojo persoko į pobūvio vadovą, surinkdamas vieno pavardę, o kito -- prakalbą. Skaitant surinktą tekstą, atrodo viskas tvarkoje. Atspausdinus ateina barimas ir atitaisyimas, kurių lengvai buvo galima išvengti, jei eilutės nebūtų buvę sulietos rankraštyje. Taigi, nereikia gailėti tarp eilučių šviesos ir reikia pasigailėti redaktorių, rinkėjų ir korektorių. Jie taip pat žmonės, ne vergai.

*

Lietuvių kalba prašosi daugiau pagarbos. Negalime jos daryti kitojos, negu ji yra. Pavyzdžiui, jei gamtos nuskriaustieji neištaria kai kurių pučiamųjų priebalsių (č, š, ž), tai nereikia, kad būtų galima be jų ir apsieiti, o taip pat be ilgųjų ir nosinių balsių. Lietuvos kalbos rašyba reikalauja tam tikrų ženklų -- stogelių, brūkšnelių, uodegelių. Kas rašo kitiškai, lietuvių kalbą dardo. Kalta nelietuviško raidyno mašinėlė? Visai ne. Ženklus galima sudėti ranka. Kam tai sunku, tai arba nemoka lietuviškai rašyti arba to nepaiso. Redakcijos dar apsunkinamos nereikalingu

JUOZO TUMO-VAIŽGANTO VAIDMUO VASARIO 16 IŠVAKARĖSE

(Atkelta iš 3 psl.)

pirmiausia turi būti apsaugotos įgimtosios žmogaus teisės: tikybos, sąžinės, žodžio, susirinkimų, organizacijų, sąjungų laisvė, asmens, buto, korespondencijos neliečiamybė. Pažangiečiai pripažįsta visų žmonių ir tautų lygybę ir laisvę. Tautų santykiams normuoti ir tautų teisėms ginti tinkamiausia norma -- tautų federacija". Bendrai pažangiečiai, siekdami organiško tautos stiprinimo, jos medžiaginę bei dvasinę kultūrą kelia.

Jie į būsimosios nepriklausomos Lietuvos valstybės pagrindą dėjo ne kuri nors vieną luomą, bet visą tautą. Atvairai reikia pripažinti, kad jie labiau akcentavo būsimosios Lietuvos valstybės esminius, o ne formalinius dalykus.

Šitokiais principais kun. J. Tumas anuo metu rėmėsi savopolitiniame darbo lauke ir visuomeninio gyvenimo veikloje. Su šitokiais ištikinimais apsišarvavęs jis gynė Lietuvos nepriklausomybės idėją. O toji nepriklausomybės idėja anuo metu kai kam rodėsi labai miglota ir marksistinio socializmo ūkuose paskendus. Kaip suprato anais laikais Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo politinį darbą mūsų vadovaujančių srovių politikai ir visuomenės veikėjai parodo būdingas 1917 metais gegužės mėn. 27 -- birželio 3 dienos Petrapilyje posėdžiaus Lietuvos seimas.

Į Petrapilio lietuvių seimą buvo atvykę 334 atstovai; 14 pripažinta netinkamais, taigi beliko 320, kai kurie atstovai išvažinėjo nesulaukę galo. 1917 m. birželio mėn. 3 d. tokia buvo seimo sudėtis: socialistų liaudininkų -- 90, socialdemokratų -- 39, krikščionių demokratų -- 41, nepartinių -- 51, katalikų -- 32, santaros -- 30, tautos pažangos -- 20 ("Lietuvos Žinios", 1927 m. Nr. 99).

Pats seimas ėjo nesklandžiai, nes partiniu atžvilgiu jis buvo gana įvairus. Dėl to įvairumo ir griežto nuomonių skirtumo buvo sunku susikalbėti. Daugiausia ginčų ir kalbų sukėlė Lietuvos ateities klausimas. Šiuo klausimu kalbėjo apie trisdešimt kalbėtojų ir kalbos truko tris dienas -- gegužės 31 d. birželio 1 ir 2 d. Pats seimas pasidalino į dvi dalis. Dešinieji -- (pažanga, krikščionys, demokratai etc.) įrodinėjo kad seimas turi reikalauti Lietuvos nepriklausomybės, o kairieji (Soc. -- liaudininkai, soc. demokr., santara) -- apsisprendimo teisės, t.y., teisės Lietuvai laisvai išspręsti visus savo likimo klausimus Steigiamajame Seime ("Lietuvos Žinios", 1927 m. Nr. 88). Su tokiu kairiųjų nusistatymu dešinieji jokiu būdu nenorėjo sutikti. A. Merkelis savo knygoje: "Juozas Tumas-Vaiž-

gantas" seimo susiklosčiusią politinę padėtį šitaip apibūdina: "Pažangiečiams ir dešinioms lietuvių partijoms Lietuvos nepriklausomybės reikalavimas buvo aiškus, kaip diena. O kairiesiems jis buvo miglotas. Jie manė, kad reikalaujami nepriklausomos Lietuvos, nusidėsia visos Rusijos socialistiškiesiems demokratišniams principams, kad jie eis prieš visos Rusijos demokratų."

Pirmas dėl Lietuvos ateities pradėjo kalbėti kun. J. Tumas. Jis buvo išrinktas į seimo spaudos komisiją, kuri turėjo informuoti laikraštininkus apie seimo eigą ir jo pasiektus rezultatus. Tačiau seimas ėjo nedarniai ir nieko dar nebuvo padaręs, kuo būtų galima pasidžiaugti su laikraštininkais. Kun. J. Tumas nurodė, kad seimas, keturias dienas prasivaidijęs, dar nieko rimto ir konkretaus nenuitarė, kreipėsi į seimo narius tardamas:

Vyručiai, bent dabar nurinkime! Dabar įtempkime visas savopajėgas, ir ko šalčiausiai išdėstykite kits kitam visus mūsų arsenale esančius išrodymus už ir prieš nepriklausomybę, už ir prieš tikslai jos apsisprendimo teisę.

Kun. J. Tumo nuomone, nepriklausomybės, o ne apsisprendimo teisės turime reikalauti todėl, kad pirmoji sąvoka yra daug aiškesnė; tad ji turi tapti mūsų politiniu šūkiu. Todėl jis ir esąs pasiryžęs kalbėti apie Nepriklausomą Lietuvą, kaip šūkį, "kad visi tai išgirstų ir išsidėmėtų; visų pirma, mes patys, plačiosios mūsų minios, įdant rengtųsi pačios išreikšti savo valią; daugiau mūsų netekusi rusų demokratija, mus užgrobusi Vokija ir, pagaliau, Europa, įdant tai turėtų omenyje, ruošdamosi į taikos konferenciją".

Nepriklausomybės turime reikalauti todėl, kad pati nepriklausomybės idėja nuo amžių glūdi lietuviuose. Patsailie tuvis, -- anot kun. J. Tumo, -- tai gyva nepriklausomybė. Senovėje lietuviai narsiai gynė savo nepriklausomybę, o jos netekę išsaugojo gyvą nepriklausomybės instinktą. Trūko tik gerų nepriklausomybės formuluotojų bei ideologų. Dabar jų nebinga. Tik reikia kuoplačiausiai miniose paskleisti nepriklausomybės šūkį. Bijoti nesą ko nėra visos rusų demokratijos. Jei mes patys nereikalausime nepriklausomybės, kiti savo noru mūsų nepriklausomų nepadarys. Be to, lietuviams nepriklausomybės reikalauti liepia ir tarptautinė situacija.

-- Pagaliau visi mes matome, sako baigdamas savo kalbą kun. J. Tumas, -- jog Lietuvos klausimas per karo aplinkybes tapo tarptautinis klausimas. Nei rusai, nei vokiečiai vieni patys jo neišriš: riš jį bendrai visų kariaujan-

čiųjų valstybių konferencija. Ir kaip gi riš? Jei turės mus tik žalią valstybės medžiagą, tai pirmes mus bent kuriai kitai valstybei priedo. Jei turės valstybėje jau apsisprendusią tautą, su visiškai aiškiai formulais idealais, tai skaitysis su ja, kaip su tokia. Tad nepriklausomos Lietuvos reikalavimas laiku turi pasiekti ausis visų Europos valstybių. Mes neatsakome už tai, ar bus kas iš to ar ne, tuojau, ant tų pėdų; mes tik atsakome už tai, ar padarėme ant tų pėdų tuos žingsnius, kurių iš mūsų reikalauja naujai susikrovusios aplinkybės ir sąlygos. O jos už visais žingsniais, kaip matėme, reikalauja, kad Rusijos lietuvių seimas apreiškėtų pasauliui -- Nepriklausomos Lietuvos reikalavimą".

Po ilgų ginčų buvopatiektos 7 rezoliucijos. Toms rezoliucijoms sudaryti buvo sudaryta komisija. Vienos bendros rezoliucijos komisijai sudaryti nepavyko. Liko dar trys: 1) Socialistų, 2) Santaros ir 3) Pažangos bei dešiniųjų. Balsojuojant laimėjo šitokio turinio dešiniojo sparno rezoliucija:

"Rusijos lietuvių seimas, sukvietas Petrapilyje 1917 m. gegužės m. 27 d. posėdžiuiose nuo gegužės 31 d. iki birželio 3 d. svarstė Lietuvos politikos padėją ir žengdamas prie nepriklausomos demokratinės Lietuvos respublikos, kurioje turi būti pripažinta visiems be tautos ir lyties skirtumo lygios pamatinės piliečių teisės ir visiškai tikėjimo laisvė, ir atsižvelgdama į tai:

1) Kad prieš karą viena etnografinė Lietuvos dalis buvo Rusijos, oki-ta Vokietijos valdžioje; 2) Kad Rusijos Lietuva per šį karą veik visą užimtą vokiečių kariuomenės; 3) Kad jos klausimas todėl tapo tarptautinis ir bus rišamas Taikos Kongrese;

4) Kad dėl užimtųjų per karą svetimos valstybės žemių yra nustatytas Rusijos darbininkų bei Kareivių Atstovų Tarybos ir Laikinosios vyriausybės pripažintas ir visiems apskelbtas taikos principas -- taika be aneksijų ir kontribucijų, leidžiant pačioms tautos spręsti, ko jos nori;

5) Kad išskirstytoms tarp kelių valstybių tautoms pripažinta Europos ir Amerikos demokratinių teisė sudaryti vieną politinį kūną;

6) Kad Lietuva iki XVIII šimtmečio pabaigos turėjo savo atskirą politikos gyvenimą;

7) Kad esant šioms aplinkybėms metas lietuviams įvykinti senos politinės laisvės troškimus ir, remiantis apsisprendimo teise, aiškiai visam pasauliui pasakyti, kaip jie savo likimą išsprendžia, nutarė:

1) Visa etnografinė Lietuva privalo tapti nepri-

klausoma valstybė, nuolat neutrali;

2) Jos neutralumas privalo būti garantuotas Taikos Kongrese;

3) Taikos Kongrese turi būti Lietuvos atstovai; 4) Lietuvos valdymo būdą ir vidaus tvarką turi nustatyti sukvietas visuotiniu, lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu Steigiamasis Lietuvos Susirinkimas.

Už šią rezoliuciją balsavo "Tautos Pažanga", katalikų partija, krikščionys demokratai ir bepartivių grupė -- iš viso 140 atstovų. Prieš balsavo socialistai liaudininkai, socialdemokratai ir Santara. Iš viso 128 atstovai. Bendra socialistų ir santariečių rezoliucija tegavo tik 132 balsus.

Priimtoji rezoliucija kairiesiems labai nepatiko. Tuojau buvo padaryta posėdžio pertrauka per kurią kairieji apsvairstė atsirusią jiems nepalankią padėtį. Jie tikėdami galin-gąja visos Rusijos demokratija, negu fantasti-ne svajojamos Lietuvos nepriklausomybe, nusprendė iš seimo posėdžio pasitraukti ir vykdyti savo pasekėjų grupės susirinkimą.

Betgi, iš šito politinio išikarščiavimo įtampoje sukurtą faktą nebūtų išminginta daryti išvadą, kad posėdžių salę apleidę atstovai visi vieningai parodė ištikimybę socialistiniam marksizmui ir paneigė gerą progą atlikti žmonišką pareigą, -- pareikšti savo valią tėvynei-Lietuvai, kad tautinė sąmonė atsiskleistų laisvės idealo pavidalu. Štai, gyvenas Chicagoje prof. dailininkas A. Varnas, buvęs to seimo atstovas pasakoja, kad jisišeidamas iš posėdžio salės, jautęs vidinį sąžinės balsą, kad geriau būtų padaręs, jei būtų posėdyje pasilikęs. Netenka abejoti, kad panašaus galvojimo žmonių, apleidusių posėdžio salę buvo ir daugiau. Tačiau šis skaudus įvykis vaizdžiai byloja apie ano meto mūsų socialistų dvasinę būseną, kuri labai stiprios marksistinio socializmo jėgos buvo paveikta. Tenka manyti, kad anuo metu socialistinio marksizmo dvasia, kaip kokspiktas demonas laikė sukaustęs kairiųjų lietuvių galvojimo būdą ir minties laisvę. Šiandien žvelgiant iš daugiau kaip penkiasdešimt metų perspektyvos aiškėja, kad kun. J. Tumo anoji gražioji vizija apie Lietuvos nepriklausomybę ir laisvę pasiekė visų savo dvasios giliu plačiasias lietuvių tautos mases ir kartu pakeitė kairiųjų žmonių pažiūrą į tautinės sąmonės kitėjimo raidą.

Kairiesiems pasitraukus iš posėdžio ir jų užimamų ir atstovaujamų funkcijų prezidiume liko vienas prof. A. Voldemaras. Šis 1917 m. birželio 3 d. tragiškas įvykis likusiems seimo atstovams buvo skaudus. Tada kun. J. Tumas sujau-dintas šio dramatiško įvykio eina į tribūną ir vidinio skausmo spaudžiamas vos galėdamas ištarti žodį pradeda kalbėti:

-- Draugai, Seimo veikėjai politikai! Tai niekai, kad trys frakcijos Seimą apleido! Pervėlai tai padarė! Reikėjo prieš balsavimą. Kai gikantriai dalyvavo visame ištisame rezoliucijų balsavime, kad ir pralaimėję, sankcionavo laimėjusią daugumą balsų rezoliuciją! Ir jūs jos laikykite! Vežkite namo, kaip didžiausią savo brangenybę ir pasididžiavimą, jog "Lietuvai", svetur suvargę pajėgę padaryti tokį aktą, kurio tikėtis negalėjo visa eilė drąsiausiųjų mūsų veikėjų -- Lietuva privalo tapti nepriklausoma valstybė!

Kokios vertybės ta rezoliucija, teapspręs būsimieji. Aš gi tepasaky-siu, kad kitos tokios nėra. Labai galimas daiktas, kad neilgai trukus, visos jau nuo karo laisvos Lietuvos atstovai savo seime Vilniuje nuspręs tą patį. Vis dėlto tai nebus ta pati, nebus tikrai mūsų, tikrai lietuvių, tikrai laisvas žodis. Lietuviai, neabejojau, dar tars tą žodį. Tik... kad to bus pareikalavusi Rusų demokratija; tik... kad tai bus patarusi Europos demokratija; tik... kad tai bus bus privertus tapti jos buforu ir už tą šventą laisvės žodį nuolat atstačius turėti vieną šoną iš vienu kaimynų smūgiams, antrą -- iš kitų kaimynų smūgiams. Dabar tik tarėme tikrai laisvą žodį, nes jį visi mums gina tarti ir mes patys ne turime egoistinių sumetimų! Šios laimėjimo valandos aš, kol gyvas būsiu, neužmiršiu! Ji seks mane, it muzika, į senatvės dimisiją, ir testamentu paliksiu tą vienatnį per visą amžių laimėtą brangenybę!

Valio Nepriklausoma Lietuva!

Atkartokite tą garsą po visus kampus šimtais balsų, o tie šimtai vėl! Ir vis dėlto sudiev, Piliečiai Veikėjai: aš nebe politikas.

Ši kun. J. Tumo kalba buvo pati nuosirdžiausia. Tai kalba išplaukianti iš giliausių sielos gelmių, kurioje atsispindėjo seno Lietuvos veikėjo jautri išpažintis. Šios kalbos turiniu jis išdėstė siekiamo idealo pagrindinius bruožus, kurie lietuvių visuomenės tarpe turi sužadinti tautos gerąsias tautines dorybes, kurios prisidėtų prie aukšto tautinio susipratimo sąmonės ugdymo ir tautos garbės ir vertės pajautimo. Tai buvo atvirosios dvasios kalba,

dingas mostas, kad lietuvių tauta pajautų savo pašaukimą, -- būti tuo kas jai ilgų amžių likimo yra skirta ir žadėta...

Galima drąsiai teigti, kad ši 140 atstovų balsais priimta rezoliucija buvo kaip koki šiaurės šviesi žvaigždė, kuri savo šviesos spinduliais skatino ir gaivino visų lietuvių širdyse siekti tos gražiosios vizijos idealo -- laisvos ir nepriklausomos Lietuvos, kurios šviesų ir ryškų pavidalą savo garsoje Petrapilio lietuvių seime pasakytų kėlboje atskleidė kun. J. Tumas.

Petrapilio seime kun. J. Tumas sužibėjo šviesia spinduliuojančia asmenybe, tapo kiekvienam lietuviui laimę nešanti paguoda ir palaima, I pasaulinio karo politinių audrų ir verpėtų sukuriuose nepamirštama likiminė dovana sunkioje politinėje kovoje dėl Lietuvos laisvės atkūrimo.

Šiandien žvelgiant iš daugiau kaip penkiasdešimt metų perspektyvos aiškėja, kad tik po daugelio metų kun. J. Tumo anoji gražioji vizija apie Lietuvos nepriklausomybės idėją pasiekė visų savo dvasios giliu plačiųjų lietuvių tautos masių tautinę sąmonę tėvynėje ir plačiame laisvame pasaulyje. Petrapilio lietuvių seime atskleistas kun. J. Tumo tautiškas nepriklausomos Lietuvos tarpsnyje išaugo išsąmoningai besireiškiančią lietuvių. Nūdieninėje mūsų lietuvių yra paslėpti gražūs vilties žiedai, kurie savyje kaupia didžiulias mūsų tautos jėgas taip reikalingas Lietuvos laisvei atgauti.

HELP WANTED MALE

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED AUTOMATIC SCREW MACHINE Operator Set-up men on Acme-Gridley automatics. Minimum 5 years top wages, fringe benefits. Day and night shifts. Steady work for qualified men. MAGNOLIA SCREW PRODUCTS 13950 Melon Bet: Dix and Schaefer S. of Ford X-way Detroit, Mich. (5-11)

GENERAL HELPER

NO EXPERIENCE NECESSARY. STEADY WORK. SEE MR. SCHALLER. CADMET CORP. 20801 RYAN RD., WARREN, MICH. (8-13)

WANTED AT ONCE

DIE MAKERS Must be able to build dies from parts prints, top wages paid, and benefits. Apply in Person CASS MACHINE CO. 691 Antoinette, Detroit, Mich. (11-20)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

ATSISVEIKINTA SU JUOZU BAČIŪNU

Jurgis Janušaitis

Šių metų sausio mėn. 23 dieną laisvojo pasaulio lietuviai neteko brangaus savo nario, visą savo gražų gyvenimą pašventusio Lietuvai, išeivijos lietuviui ir mūsų mielam jaunimui, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pirmininko, plačiašakio visuomenininko, tauraus žmogaus, didždvasio vyro Juozo J. Bačiūno.

Apie jo veiklą ir darbų, apie jo gyvenimo kelią ir atiduotą duoklę žmonijai ir savajai tautai plačiai kalbėjo mūsų spauda ir jo nueitą gyvenimo kelią aptars ateities istorikai.

Šią akimirką sustokime ties šio didžiojo lietuvių paskutine žemiška ja keliu.

Sekmadienį, sausio mėn. 26 d. Mažeikos-Evans koplyčioje su ve-

lioniu atsisveikino keletas šimtų Chicagos lietuvių.

Pirmadienį nuo 6 val. kūnas iškilmingai pašarvojamas Jaunimo Centro didžioje salėje. Vakare 8 val. atsisveikinimo akademija. Karstą supa gyvųjų gėlių artimųjų ir organizacijų vainikai. Jaunimo Centrą pripildo šimtai lietuvių. Susikaupimas, rimtis, tylą, gilūs atodūsiai. Skausme liūdi žmona Marijona, broliai, artimieji ir plačioji Chicagos lietuvių visuomenė. Paskutinį kartą su velioniu atsisveikina mūsų visuomenininkai. Suskamba tyliai lietuviškomis melodijomis varpai. Tėvas J. Borevičius SJ atskaito maldas - psalmes, aktorius Leonas Barauskas B. Sruogos kūrybos posmais giliu įsijautimu pradeda atsisveikinimo akademiją.

Diplomatų -- diplomatinės šefo Stasio Lorzaičio, ministerio J. Kajecko ir visų diplomatų vardu prasmingą žodį apie velionio darbus Lietuvai taria Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis. Po jo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu kalba valdybos vicepirmininkas St. Barzdukas, giliai išvelgdamas į a.a. J. Bačiūno kilnius gyveno brožus. Su velioniu atsisveikina ALT pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus, ALT S-gos pirmininkas Teodoras Blinstrubas ir senosios kartos lietuvių vardu "Sandaros" redaktorius M. Vaidyla. Akademija baigta giesme Marija Marija ir Tautos Himnu.

Visų kalbose ryškiai šviesiu pavyzdžiu išskyla šio didžiojo ir tauraus lietuvių darbai ir kilnus gyvenimas Lietuvai ir lietuviui.

Prie karsto nuolatos budi pakaitomis mūsų jaunimo organizacijų nariai. Atsisveikinimo akademijoje matome mūsų visuomenininkus.

Akademija kupina rimties, gilių išgyvenimų. Pabaigoje, laidotuvių besirūpinęs inž. Valdas Adamkus šeimos vardu visus kviečia rytojaus dieną į paskutinąją J.

Bačiūno kelionę ir dėkoja taip gausiai lietuvių visuomenei už pareikštą velioniui pagarbą.

Antradienio rytą verkė ir pats dangus, tartum netekęs kažko brangaus. Tačiau jaunimo Centrą vėl užliejo lietuvių banga. Pro velionio karstą paskutinį kartą praėjo visuomenininkai, kultūrininkai, jo viename žiai, jaunimas, spaudos žmonių gretos, lenkdami galvas šiam didžiajam lietuviui už jo kilnius darbus Lietuvai ir lietuviui jau paskutinį kartą.

Velionis J. Bačiūnas sielojosi, gyveno ir kovojo, kad mūsų jaunimas taptų sąmoningais lietuvišiais. Jis su jais rasdavo kalbą, jis ji mylėjo ir jam gyveno. Ir šandien paskutinį kartą tas gražus jaunimas pagerbia savo didįjį globėją ir jo karstą ant savo rankų neša jaunimo atstovai Algis Varnas, Jonas Žukauskas, Mykolas Drunga, Romas Česas,

Jaunimas, kurį taip mylėjo velionis Juozas Bačiūnas, išneša karstą iš Jaunimo Centro. M. Nagio nuotrauka

Algis Ankus ir Romas Sakadolskis.

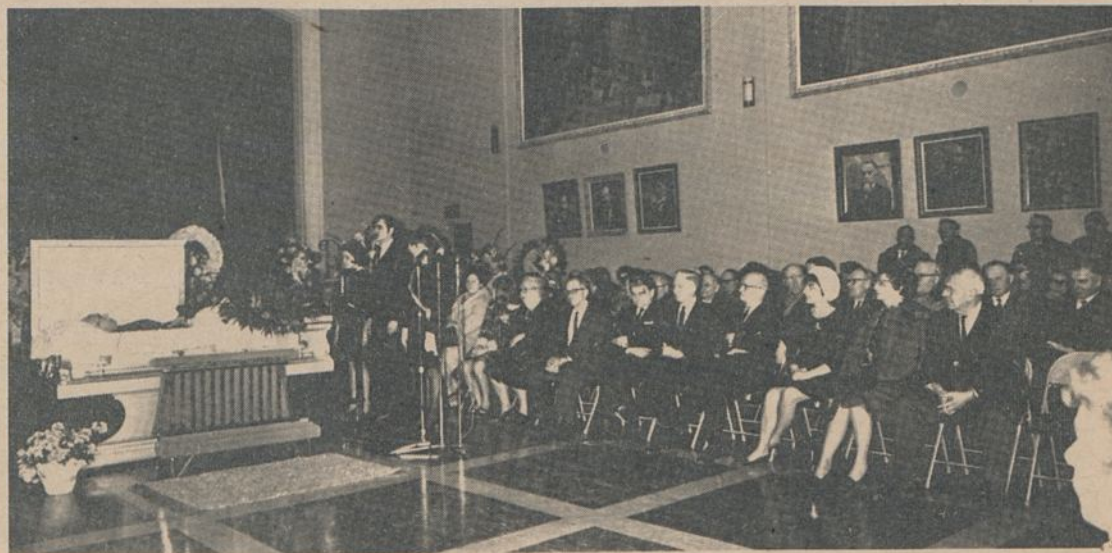
Gal virš šimtinės automobilių vilkstinė išsitiesia plačiąja Western gatve ir lėtai slenka į Mount Hope kapines. Čia labai kuklios ir trumpos apeigos. Paskutinis atsisveikinimo žodis. Jį visų lietuvių vardu taria inž. Valdas Adamkus. Šiuo trumpu, bet tokios gilios minties žodžiu jis išsako viską, ką būtų norėjęs kiekvienas mūsų pasakyti šiam tauriam lietuviui. Štai inž. Valdo Adamkaus paskutinis žodis:

"Brangus Juozai Bačiūne,

Tavo žemiškoji kelionė šioje vietoje baigta. Apie Tavo darbus, nuopelnus savo tautai, lietuvių jau daug yra iš-

Chicagos lietuvių visuomenė užpildė didžiąją Jaunimo Centro salę atsisveikinant su Juozu Bačiūnu. V. Noreikos nuotrauka

Atsisveikinant su velioniu Juozu Bačiūnu. Dešinėje sėdi: S. Barzdukas, inž. E. Bartkus, T. Blinstrubas, gen. konsulas dr. P. Daužvardis, D. Bartkuvienė, O. Biežienė, dr. S. Biežis. V. Noreikos nuotrauka

ALT S-gos PIRMININKO T. BLINSTRUBO ŽODIS

Kalbėti apie Juozą Bačiūną -- tai kalbėti apie lietuviškos veiklos milžiną. Ir tai tokį, kurio pėdsakai mūsų išeivijoje, įvairiose tos veiklos srityse, yra gilūs ir reikšmingi. Per daugiau negu 50 metų, jo nuveiktų darbų gausumas, įvairumas ir platumas neįmanomi čia išvardinti. Tam reikėtų ilgos akademijos:

Jo aktyvus ir pilnu atsidavimu dalyvavimas visuomeniniame gyvenime,

Jo moralinis ir materialinis rėmimas darbų, kurie gyvina lietuviybę ir siekia Lietuvos laisvės,

Jo leidimas ir platintas spausdinto žodžio lietuviškai dvasiai stiprinti,

Jo ypatingas dėmesys jaunajai kartai, siekiant ją įtraukti į lietuvišką darbą,

Jo pastangos sujungti išeivijos lietuvių Bendruomenėje,

Jo nuoseklus vadovavimas, ugdymas ir gilinimas tautinės minties bei idėjos platiuose visuomenės sluoksniuose,

Jo pastogėje sudarymas prieglaudos pirmajam ir paskutiniam Nepriklausomos Lietuvos prezidentui, turėjusiam dėl rusų komunistų okupacijos iš tėvynės pasitraukti...

Jei paliesti mūsų gyvenime besireiškiančius ideologinius ir politinius susibūrimus, tai Juozas Bačiūnas priklausė vadinamai tautinei srovei. Ir jo įnašas čia labai svarus. Tačiau jis buvo daugiau negu vien tos srovės narys: jis kartu priklausė ir visai patriotinei lietuvių visuomenei. Ir todėl visada skiepijo visiems lietuviams vieningo darbo mintį.

Ilgą laiką, dar prieš mūsų, tremtinių, čia atvykimą, jis kartu su ki-

tais patriotais dirbo tautinėse organizacijose. Ir kai 1949 metais a.a. Antano Olio iniciatyva buvo iš kelių tautinių organizacijų steigiama viena -- Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga -- jis buvo vienas iš jos steigėjų bei ugdytojų. Ne veltui S-ga jį vėliau išrinko garbės nariu.

Praėjusį ketvirtadienį (1.23), vakare skaičiau to 1949 metų steigiamosimo protokolą. Ir kai per skaičiau skyrelį apie Juozą Bačiūną, suskambėjo telefonas. Pirmieji išgirsti žodžiai buvo: didelė nelaimė -- prieš kelias minutes mirė Juozas Bačiūnas...

Taip ir sustingau prie tos protokolo vietos, o ji dabar vėl čia paminėti:

"A. Olis pakviečia kalbėti J. Bačiūną, žymų tautinės srovės veikėją."

Juozas Bačiūnas sveikina seimą. Kalba apie tautinės srovės darbus ir sunkias kovas dėl Lietuvos laisvės. Kvietė naujai atvykusius kuo aktyviau įsijungti į senųjų Amerikos lietuvių organizacijas ir veiklą. (Nurodė,) Kad ši kova už tėvynės laisvę kris ant jaunųjų lietuvių pečių. Pradžiai neapvilti senosios kartos lietuvių..."

Man išrodo, kad tie jo pareiškimai ir dabar, po 20 metų, mums pilnai tinka.

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos vardu, o kartu esu įgaliotas ir Vilties Draugijos, kurios pirmininku kurį laiką buvo ir Juozas Bačiūnas, vardu

poniai Marijonai Bačiūnienei, broliams ir visai giminei reiškiau giliausią užuojautą dėl mūsų visų ištikusios didžios nelaimės.

O mes liekame Juozui Bačiūnui už daug ką labai ir labai dėkingi.

Našlė Marijona Bačiūnienė (ketvirtoji iš kairės) tarp giminių atsisveikinant su velioniu Juozu Bačiūnu Jaunimo Centro salėje. V. A. Račkausko nuotrauka

ALT PIRMININKO E. BARTKAUS ŽODIS

Lietuvių tauta, amžiaus bėgyje, sukrovė kultūrinį, visuomeninį ir tautinių vertybių lobyną. Taip pat mūsų tauta yra atidavusi savo skausmų ir liūdesio duoklę norint tą lobyną sutelkti ir išlaikyti. Tas dvi savokas rišo ir riša bendra jungtis -- taurūs Lietuvių Tautos vyrai ir garbingos mūsų moterys.

Šiandien mes vėl atiduodam liūdesio duoklę. Atsisveikiname su vienu iš tauriausių Tautos sūnų. Pasigėsime jo visi. Šviesioji Bačiūno asmenybė buvo toji jungtis, rišanti, ugdomi ir remianti mūsų kultūrinės ir visuomeninės vertybės. Jis jungė senąją lietuvių ateivių kartą su naująja. Lietuvius Amerikoje su lietuvišiais kituose kontinentuose, politikuojančius su kultūrininkais, raštingus su besirašiais, jaunus su vyresniais.

Atsisveikiname su mums visiems brangiu Juozu Bačiūnu reikšdami Jam pagarbą.

Netekę jo tikrai pasijusime vieniši, kai lietuviškai visuomenei reiks išmokyti gyventi be jo. Ir nedaug laiko praeis, kol tikrai įvertinsime jo įnašą į Lietuvos Bylos apsaugos darbą, kultūrinį lietuvių klestėjimą ir jo įtaką mūsų šių dienų santykiams.

Liūdesio valandoje reiškiau Amerikos Lietuvių Tarybos užuojautą Ponai Bačiūnienei, velionio broliams ir jų šeimoms. Reiškiau užuojautą viso pasaulio lietuviams netekus tauraus ir garbingo kovotojo už Lietuvos teises ir lietuvių kultūrinį lobyną.

Savo vardu tariau -- ne tekau brangaus draugo ir mano jausmams išreikšti tokiu laiku -- žodžiai dar nenukalti.

Tau, Juozai Bačiūnai -- tebūna lengva šio sveikinto krašto žemė.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TŪKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

priima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms, jų tarpe — motociklai, televizijų aparatai, radijo transistoriai, magnetofonai (tape records) ir giftcertificatus galima užsakyti giminėms gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje per mūsų firmą.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th STREET, NEW YORK, N. Y. 10036
Tel. (212) 245-7905

SKYRIA I:

New York, N. Y. 10003, 39 Second Avenue	Tel.: 254-5456
Brooklyn, N. Y. 11207, 2947 Fulton St.	647-6576
Brooklyn, N. Y. 11211, 370 Union Avenue	384-4952
Boston, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue	542-1767
Boston, Mass. 02127, 331 West Broadway	268-0068
Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	856-2674
Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	278-6966
Chicago, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street	925-2737
Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road	884-1738
Irrington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	372-4685
Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W.	458-2256
Hamtramck, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave.	365-5255
Hartford, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue	246-9738
Lakewood, N. J. 08701, 288 Main Street	363-8569
Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	261-2994
New Haven, Conn. 06519, 509 Congress Avenue	562-1446
Newark, N. J. 07103, 428 Springfield Avenue	243-1797
Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street	472-6387
Paterson, N. J. 07505, 99 Main Street	274-6400
Philadelphia, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street	763-4818
Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	481-2750
San Francisco, Calif. 94115, 2076 Sutter Street	346-1571
Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street	756-6766
Worcester, Mass. 01610, 169 Millbury Street	798-2868
Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	743-0440

Čiurlionio ansamblis sekmingai koncertavęs sausio 26 d. Detroite. Padėkos žodį sako Jubiliejinių Metų Komiteto pirm. J. Urbonas.

DETROIT

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTAS

Ilgai lauktasis Čiurlionio Ansamblis buvo atvykęs į Detroitą ir sausio 26 d. Merch College McAuley auditorijoje išpildė Jubiliejinių metų užbaigimui skirtą programą. Koncertas buvo pradėtas su geroku pavėlavimu, nes buvęs stiprus šaltis, kaip pasakojo ansamblių, sušaldęs kanklių stygas ir jos turėjo būti suderintos. Ir kol stygas suderino užtruko apie pusvalandis.

Ansamblis savo programą atliko, diriguojant pačiam vadovui muz. A. Mikulskiui, labai gerai. Programą sudarė: Mišrus choras, vyrų choras, moterų choras su kanklių orkestru ir pabaigoj vėl mišrus choras su kanklėmis. Kanklių orkestrui vadovavo Ona Mikulskienė, o solo partijas atliko solistai: Roma Mastienė ir Algimantas Grigas abu chicagiškiai, ir clevelandiečiai Irena Grigaliūnaitė, Algis Gylis, Vladas Plečkaitis ir P. Petrakis.

Ansamblis išpildė šių kompozitorių kūrinius: M. K. Čiurlionio, A. Mikulskio, J. Karnevičiaus, V. Klovo, B. Budriūno, J. Žilevičiaus, J. Karoso, J. Dambriūno ir

J. Naujelio ir visą eilę A. Mikulskio harmonizuočių liaudies dainų. Daug dainų, klausytojams nepertraukiamai plojant, buvo pakartota. Koncertas baigtas daina Namo.

Koncertuotojų tarpe buvo ir Miss Lithuania — Dalia Orentaitė.

Scena buvo papuošta Lietuvos Vyčiu ir skaitline 50. Iš abiejų pusių buvo vėliavos: JAV ir Lietuvos. Atsistojimu buvo pagerbtas mišrus PLB valdybos pirmininkas J. Bačiūnas, o čiurlioniečiai jam sugiedojo "Nulūdo kapai".

Salė, turinti 800 vietų, buvo užpildyta. Šiuo koncertu pasinaudojo 250 jaunųjų, kurie buvo įleisti neapmokamai ir 50 moksleivių bei studentų už pusę kainos.

A. Grinius

JAUNŲJŲ TALENTŲ VAKARAS

Detroito Lietuvių Namuose, vasario 8 d., 8 val. vak. Korp! Neo-Lithuania Detroite, talkininkaujant Chicago ir Clevelandui, rengia jaunųjų talentų vakarą. Detroitiškius ruošia ir jiems padeda: scenos ir dailiojo žodžio pasirodymams, aktyviai prisideda Dalia Simoliūnienė, solistams pasirošti padeda muzikas Stasys Slizys, o muzikos mėgėjams vadovauja ir pats dalyvauja Dainius Beržanskis.

Po programos, bufetas ir šokiai.

Tikėkime, kad jaunieji talentai neapvils jų gerbėjų, o dalyviai, gausiu atsilankymu, jaunųjų entuziasčių.

J. Gaižutis

ANTANO ŠKĖMOS

Dramaturgo Antano Škėmos paminėjimo akademija rengiama Detroite š. m. balandžio mėnesio vieną sekmadienį.

Sudarytas komitetas iš pirmininko Leopoldo Heiningo, narių Rimo Korsako ir Sauliaus Šimoliūno, meno vadovų Justo Pusdešrio ir Dalios Juknevičiūtės, meno vadovų talkininkų Vytauto Ogilvio ir Danutės Jankienės.

Minėjimas susidės iš pasikaitos apie Antano Škėmos kūrybą, šventosios Ingos inscenizacijos ir žvilgslio paties veiksmo.

FACTORY WORKERS STEADY DAY WORK

Foundry experience preferred. \$2.50 per hr. to start plus fringe benefits. 2 hrs. overtime every day.

Jefferson Equipment Co.
Ft. Pulaski St., So. Plainfield, N. J.
201 — 756-6437 (10-12)

FITTERS WELDERS

TRAINEES

ELECTRIC EYE BURNERS
Qualified for top paying jobs. Long program. Steady work. Excellent working conditions.

Day and Afternoon Shift
CUSTOM FABRICATION
15720 Dale
(Near Telegraph & Fenkell)
Detroit, Mich. (10-19)

DIE SET ASSEMBLERS

Should have some experience on die sets, day shift, overtime, pension plan, fringe benefits. Call 781-3710.
Sup-R-Die 2123 Hamilton
Cleveland, Ohio (8-13)

LIETUVOJE

ELEKTRA ŠALIA, BET...

Visai netoli nuo Elektrėnų — didžiausios elektros jėgainės — yra Prūsiškių mokykla. Pro jos langus matyti iš jėgainės aukštų kaminų besiveržią tirštą mazo dūmą. Bet mokykloje apsišviesti vis dar tenka žibaline lempa... Daug planuota ir daug kartų žadėta ir į mokyklą nutiesti elektros laidus, bet iš tų didelių planavimų tiek teisejo, kad mokyklą vis dar tik elektrinės dūmai tepasiokia.

(E)

• ALT valdybos sukvies toje spaudoje konferencijoje dalyvavo virš dvidešimties spaudoje ir radijo darbuotojų. Konferencijos pagrindinis tikslas buvo painformuoti spaudoje rašančiuosius apie pasirošimus Vasario 16-sios minėjimams.

ALT informacijai vadovauja Jonas Jasaitis. Jo paskelbtas šūkis "PRALAUŽ KIME TYLOS UŽDANGĄ", spaudoje darbuotojų buvo nuoširdžiai sutiktas ir sulaukė pritarimo.

Valdyba ragina visas organizacijas ir atskirus asmenis Lietuvos reikalais rašyti laiškus amerikiečių spaudai. Toki laišukai talpinami skaitytojų laiško skyriuose, kuriuos turi kiekvienas laikraštis ir žurnalas, yra plačiai skaitomi.

Taip pat pastebėjus spaudoje netikslių žinių Lietuvos atžvilgiu, visi raginami nedelsiant reaguoti parašant laiškus redakcijai ar autoriui.

• Vilniaus senamiestį apitiktas XV amžiuje statytas namas, didelė retenybė dėl jo architektūrinių savumų. Planuoja namą atstatyti. Pagal architekto Evaldo Purlio projektą, kai kurie restauracijos darbai jau esą pradėti.

(E)

• "Pošta SSSR" vėl išleido "lietuvišką" ženklą. Tai 4 kapeikų ženklas, kuriame nupiešta Gedimino pilis su raudona vėliava. Užrašyta, kad tai "tarybų valdžios" paskelbimo Lietuvoj 50 m. sukakčiai paminėti. Lietuviai prie to ženklo išleidimo piršto nepridėjo. Piešinio autoriai — N. Babinas ir H. Hausmanas...

(E)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

THERE'S A JOB TO DO!

\$2000 REWARD

And you could be well rewarded for doing it.

Our banks and savings & loan associations are under increasing attack from robbers. These criminals must be brought to justice.

The Cuyahoga County Reward Plan will pay up to \$2000 for information leading to their arrest and conviction.

Contact your police or F.B.I.

SPONSORED BY THE 32 GREATER CLEVELAND BANKS AND SAVINGS & LOAN ASSOCIATIONS OF THE CUYAHOGA COUNTY REWARD PLAN

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• D. L. K. Birutės Draugijos Clevelando Skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyks vasario 9 d., 8:30 val. po pietų p.p. Apanių rezidencijoje, 503 Richmond Rd.

Valdyba maloniai prašo visas nares dalyvauti.

PARENGIMAI CLEVELANDE

VASARIO 7 D. Studentų linksmavakaris Čiurlionio ansamblio namuose. Bus rodomas filmas apie slidinėjimą. Po to pasilinksminimas ir laužas. Rengia skautai akademikai.

KOVO 1 D. Chicago Scenos Darbuotojų S-ga stato A. Rūko komediją "Bubulis ir Dundulis" Globoja Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla.

KOVO 8 D. Kaziuko mugė N. parapijos salėje.

KOVO 15 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklai paremti koncertas, naujos parapijos salėje. Reng. tėvų komitetas.

BALANDŽIO 12 D. Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos metinis balius.

BALANDŽIO 27 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos literatūros (Clevelande gyvenančių rašytojų) ir tautinių šokių vakaras Naujos parapijos salėje. Reng. lit. mokykla.

Dalis senųjų ir naujųjų vaidilėlių suruoštame pagerbime su teatro vadovu Petru Maželiu viduryje. Prieky atsiklaupusios iš kairės: Rūta Maželytė, Danutė Balčiūnaitė, Sigutė Lenkauskaitė, Lidija Balčiūnaitė. Sėdi iš kairės: Zigmas Peckus, Asta Bložytė, rež. Petras Maželis, Viktorė Lenkauskaitė, Elena Bridžiuvienė, Ignas Gatautis. Stovi iš kairės: Dalia Bložytė, Ramūnas Švarcas, Nijolė Lenkauskaitė, Arūnas Čiuberkis, Vytautas Puškorius, Romas Apanius, Violeta Žilionytė, Mindaugas Leknickas, Petras Balčiūnas, Aldona Zorskienė, Romas Zorska, Rūta Skrinkaitė. J. Garlos nuotrauka

TEATRAS IR LAIKAS

V. Kavaliūnas

Prancūzų poetas Lamartine viename iš nemirtingųjų savo eilėraščių -- Ežeras -- atskleidžia gilų likiminį žmogaus sielos nerimą, kuri sukelia niekad nesustojąs laiko tekėjimas... Taip visa keičiasi, taip visa praeina. Taip ir mes patys praeiname, nepalikdami didesnės žymės už ežero bangomis praplaukiančią valtį...

Atsigręžus į nueitą kelią, tuščia ir nyku, jei

jame niekad nebuvo momentų, kurie savo prasmingumu nepakyla aukščiau kasdieninės plokštumos ir nesusieja žmogaus su kitos tikrovės plotais.

Tokios mintys kilo vasario 2 dienos vakarą Čiurlionio Ansamblio namų židiny abiejų LB apylinkių valdybų surengtame Vaidilos Teatro ir jo vadovo režisieriaus Petro Maželio pagerbime 15-kos metų sceninio darbo proga.

Jaukiame pobūvy, vadovaujamame ir giedriai bei šiltai nušviestame antros apylinkės valdybos nario švietimo reikalams mok. J. Žilionio humoru, buvo stabtelta, atsigręžta ir pažiūrėta į Vaidilos Teatro nueitą kelio plotą. Tai atliko savo turiningam žody J. Stempužis. Tai vienu metu bruožu paryškino ir vaidilėlius bei jų režisierių sveikinusieji, kurių buvo per 10, o taip pat ir pats rež. P. Maželis savo padėkoje už surengtą pagerbimą, liudijanti, kad Clevelando lietuviams ne vistik, ar

teatras čia yra, ar jo nėra.

Tai buvo ne tik mielos valandos, praleistos su vaidilėliais, kurių amžiaus skalė -- nuo 6 ligi 66 metų, bet drauge ir proga susimąstyti ir pa-

Vaidilos teatro aktorė Milda Jokūbaitytė sega raudoną rožę Nijolei Maželienei. Šalia stovi Vaidilos teatro vadovas režisierius Petras Maželis. Prieky Danutė ir Lidija Balčiūnaitės. J. Garlos nuotrauka

klausti: Kas yra teatras? Kokia jo reikšmė žmogui ir tautai? Kokia jo reikšmė mums mūsų dabartinės situacijos atveju?

Atsakyti nelengva, nes tai apamai teatro filo-

Teatro pobūvyje svečiai vaišinas, Prieky Ilona ir Kristina Kuprevičiūtės. J. Garlos nuotrauka

Širdingai dėkoju

PONIAI ADELEI NEIMANIENEI

už paskolinimą man tautinių rūbų ir gintarų, važiuojant į JAV prezidento R. Nixono inauguracijos iškilmes. Tuo būdu ji taip pat prisidėjo prie Lietuvos vardo garsinimo tarp amerikiečių.

Pagarba jai

Rita Premeneckienė

sofijos klausimai. Tačiau, H. Gouhier knygos Teatro esmė (L'essence du theatre) įžangos žodžiais, tie, kurie teatrą myli, žino, kad tai svarbus ir rimtas dalykas, nes jis yra paslaptis.

Paslaptis, kuri, kaip ir kiekvienas menas, ne- tipldama fizinėje plotmėje, išsiveržia iš jos ribų ir susisiečia su metafizine tikrove. Teatras, sako jau minėtas Gouhier, nėra tik metafizikos dalis, jis yra metafizika. O sritis, kurią teatras apima, Baty, vieno iš šių dienų prancūzų te-

telti ir prie jo sielos -- rež. P. Maželio.

Nieko, rodos, jam netrūksta, kad dramaturgo personažai atgytų ir gyventų meniškai realioje scenos tikrovėje. Jis režisierius ir dekoratorius, nors sakąs, kad šio darbo imąsis tik todėl, kad niekas kitas jo nesutinkąs atlikti. Jis studijavęs dainavimą, jis gilinąsis į šokio -- klasikinio ir moderniojo -- grožio pasaulį. Šias eilutes rašęs yra jo mediumo galios liudininkas, kai jis iš ne- gyvo ir grubaus judesio iššaukia grožio dvasią, atsiskleidžiančią gyvoje ir grakščioje formoje -- šoky.

Ir jei P. Maželiui nieko kito netrūksta, tai laiko jis tikrai neturi. Tačiau nuostabu, kad jo jis randa ir tada, kai jo visai nėra. Net ir dabar, kai savaitgalius praleidžia Chicagoje su Danos personažais, o Clevelando savo rūpestim gyvena taip pat tik su jais, dar vis jo kiek ki- tiems padėt suranda.

Nueitas Vaidilos Teatro kelias gyvas daugeliu pastatymų. Prieš akis -- ateities plotai. Ar jie praeis, nepalikdami žymės? Tai būtų skaudi gyvenimo ironija. Bet tai lengva. Lengva nieko nedaryti. Lengva nebūti. Tačiau sunku atsigręžti į nueitą kelią, kuriame nieko nebėra.

Teatro rūpestis turėtų būti mūsų visų rūpestis ir virsti darbu. Darbu visų, nes vienam ar dvim našta jo per sunki. Ir dirbti, kad kas nors būtų: kai nieko nebėra, laikas, kuriame gyvename, neturi jokios prasmės.

FEMALE

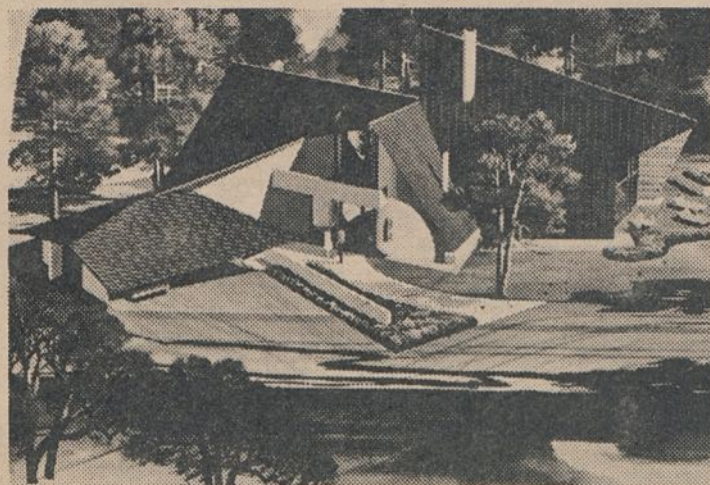
SEWING MACHINE OPERATORS

Experienced on single needle and multiple machines. Steady work, nice working conditions.

SWITLIK PARACHUTE CO. 1325 E. State St., Trenton, N. J. 609-587-3300

Ask for Mr. RICHARD SWITLIK, Jr. (2-11)

'69 Cleveland Home and Flower Show Features Computer Designed Home

The 1969 walk through model home for the Cleveland Home and Flower Show -- Feb. 22nd to March 2nd presents a new concept in residential housing, "The Cowl". The home, named for its unusual roof design, is a \$50,000, 4 bedroom, 4 bath, 2 story computer designed home created by Architect James A. Dickson on display in the Cleveland Public Auditorium.

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Kazys Laikūnas, gyv. Chicagoje, atnaujina m a s Dirvos prenumeratą, įstojo į Vilties Draugiją su 25 dol. įnašu.
Sveikiname naują viltininką.

• J. Juknevičienė, LB švietimo Tarybos narė, skaitys priešmokyklinio auklėjimo paskaitas ir demonstruos vaizdines priemones mokytojų konferencijoje New Yorke, kovo 15 ir 16 d.

GEOGRAFIJOS VADOVĖLIS

Kristijono Donelaičio liuanistinė mokykla Chicagoje išleido Lietuvos geografijos vadovėlį "LIETUVA, TĖVYNĖ MŪSŲ".

Vadovėlį paruošė mokytojos: O. Paulikienė, S. Jalionienė ir St. Burokienė.

Knyga tinkamo formato, drobiniais viršeliais ir gero popieriaus. Tekstas ryškus ir švarus. Aprašymai trumpi. Gausu iliustracijų, kurios kiekvieno akį patraukia, o mintis nukelia į mūsų tėvynę Lietuvą.

Suinteresuotieji, ar norintieji šį vadovėlį įsigyti, prašomi kreiptis į Kristijono Donelaičio liuanistinę mokyklą vedėją Juliją Širką sekančiu adresu: 6143 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Telef. 778-6474.

CHICAGOJE MIRĖ DR. B. GAIZIŪNAS

Vasario 1 d. šv. Kryžiaus ligoninėje, netikėtai mirė dr. Bronius Gaiziūnas. Vėlionis buvo gimęs Bostone 1910 m., mokėsis JAV ir Lietuvoje. Po antrojo pasaulinio karo atvykęs į šį kraštą, kaip gydytojas dirbo Chicagoje. Liko žmona, sūnus ir duktė.

Pagerbkime tuos, kurie gyvena ir mirė Dievui ir Tėvynei.

Lietuvos konkinių koplyčia šv. Petro Bazilikoje Romoje laukia kiekvieno lietuviuo atsiliepiant sava auka. Laiko jau nedaug.

Atsiliepkite adresu: Lithuanian Martyrs' Chapel Fund, 2701 W. 68th St., Chicago, Ill. 60629.

MUZIEJAUS RETENYBĖ!

Paskutiniai prisiminimai iš Nepr. Lietuvos laikų. Baidančios pranykti Nepr. Lietuvos sidabrinės monetos pardavimui. 5 litai — J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis — pareikalavus.

P. Zablockis, 2333 Ontario St., Vancouver 10, B. C. Canada.

Š. m. kovo 23 d., sekmadienį, Le Cordon Bleu salėje, Jamaica Ave ir 96 gatvės kampas, Woodhaven, N. Y., įvyks anglų kalba veikalo "LITHUANIA" autoriaus ir redaktoriaus, Lietuvos Pasientybės Patarėjo Šveicarijoje dr. Alberto Geručio, prof. J. Puzino, prof. J. Jakšto, dr. A. Budreckio ir min. S. Lozoraičio — leidinio autorių pagerbimo ir su veikalu susipažinimo P O P I E T Ė.

Akademija — kalbės dr. A. Gerutis ir dr. V. Paprockas, meninė dalis.

Vaišės — kokteilis, užkandžiai ir kava.

Pradžią 2 val. p. p. punktualiai.

Auka 7 dol. asmeniui.

Maloniai kviečiame lietuvių visuomenę dalyvauti apie tai pranešant iki kovo 15 dienos šiais adresais: J. Bagdonas, 85-59 88 Street, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-2374.

E. Čekienė, 87-80 96 St., Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. HI 1-4172.

Rengimo komitetą sudaro šių organizacijų pirmininkai bei atstovai:

E. Čekienė, J. Kiaunė, A. Senikas, S. Sirusas ir L. Tamošaitis — Lietuvos Nepriklausomybės Fondas;

A. Diržys — Korp! Neo-Lithuania Filisterių Sąjunga;

V. Gruzdis — ALT S-gos Rytų Apygarda;

S. Gudas — New Yorko valstybės tautybių respublikonų lietuvių atstovas;

A. Jurgėla — ALTS Brooklyno skyrius;

A. Sperauskas — Richmond Hill, N. Y. skyrius;

A. Trečiokas — Elizabeth, N. J. skyrius;

J. Valiusaitis — Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio New Yorko skyrius.

Mokytojų kvartetas išpildant programą mokyklos baliuje. Iš kairės: Čepaitienė, Kuolienė, Senkevičienė ir Gvildytė. S. Dabkaus nuotrauka

MOKYKLOS SUKAKTUVINIS BALIUS TORONTE

Maironio vardo šeštadieninė lietuvių mokykla savo veiklos dvidešimtmečiui atžymėti sausio 25 d. Priskėlimo parapijos salėje surengė šaunų balių, kuris praėjo, kaip ir buvo laukiama, su nemažu pasisekimu. Meninė programa, kurią paruošė mokytojai ir patys ją išpildė, atsilankiusiems paliko gražius ir nepamirštamus prisiminimus. Neskaitant vieno kito programoje įtarpito nuosauka ir rimto dalykėlio, didžiama net

iš pačių plaučių gilumos kėlė juoką ir nuotaiką.

Mok. L. Žvegždaitė, kuri jau anksčiau Toronto lietuvių visuomenei su savo kūryba gražiai yra užsirekomendavusi, šį kartą paskaitė trejetą mums naujų poezijos dalykėlių. Kita jaunosios kartos mokytoja V. Kuprevičiūtė tvirta ir aiškia dikcija padėklamavo ištrauką iš Anykščių šilelio. Bene pats pagrindinis meninės programos dalykas buvo montažas — Pirmoji diena mokykloje. Motinos rolę vaidino L. Nakrošienė, jos dukters — mok. V. Kuprevičiūtė ir mokyklos vedėjos — vaidinimėlio autorius mok. J. Jankaitis. Šiam vaidinimėliui siužetas paimtas iš mokyklos gyvenimo aplinkos. Viena šeima ilgai uždelsusi savo dukters į lietuvių mokyklą leidimą, pagaliau susigalvojo ir nutaria leisti. Motina nusiveda ją pas mokyklos vedėją, užrašo ir maldauja, kad jina būtų priimta į baigiamuosius skyrius, nes girdi, 13 metų mergaitė, sėdėti pirmame skyriuje su mažiau, būtų gėda. Žinių tikrinimas ir vedėjos derybos su mergaitės motina publikai sudarė gaudaus juoko. Nors motina buvo iškalbi ir visokiais būdais mėgino įtikinėti mokyklos vedėją,

Laima Švegždaitė skaito savo kūrybą. S. Dabkaus nuotrauka

Suvaldinę montazą "Pirma diena mokykloje" L. Nakrošaitienė, V. Kuprevičiūtė ir J. Jankaitis. S. Dabkaus nuotrauka

tačiau baigiasi nesekmingai. Supykusi pasiima dukterį ir mokyklai sudiev.

Mokytojų kvartetas, kurį sudarė Čepaitienė, Kuolienė, Senkevičienė ir Gvildytė padainavo pora humoristinių dainų. Mok. V. Taseckas ir mok. L. Nakrošienė padėklamavo po vieną nuotaikingą eilėraštį.

Programą pravedė mok. A. Vaičiūnas, kuris trumputes pertraukas pajavairino įvairiais nuotykiškais iš mokyklos gyvenimo. Štai keletas klausimų ir charakteringų jų mokinių atsakymų. Į klausimą, kokią pilį norėjo pastatyti kryžiuočiai Klaipėdos kaimo vietoje? Buvo ir tokių, kurie atsakė — Casa Loma. Paklausus, kur gyvena senovės lietuvių? Atsakė — Yorkvilėje. Arba vėl. Ką veikė Mindaugas suvienijęs Lietuvą? Šoko tautinius šokius. Ir taip visa eilė klausimų ir atsakymų buvo pažerta. Lauksime panašių mokyklos pasirodymų ir ateityj.

pb

LIETUVIŲ SĄJUNGOS BRAZILIOJE SUSIRINKIMAS

Sausio 26 dieną Sao Paulo mieste įvyko seniausios Brazilijoje organizacijos Lietuvių Sąjungos visuotinis narių susirinkimas. S-ga Brazilijoje šiuo metu turi apie 130 aktyvių narių, iš kurių susirinkime dalyvavo apie 100. Susirinkimą atidarė S-gos pirmininkas Aleksandras Bumblis. Į prezidentumą buvo pakviesti dr. E. Draugelis, Petras Žarkauskas, Antanas Dutkus, inž. A. Idika, G. Draugelis, A. Boguslauskas, J. Garška ir N. Stasiulionis. Susirinkimui pirmininkavo A. Dutkus ir sekretoriavo A. Idika.

Pranešimą apie S-gos veiklą padarė antrasis valdybos sekretorius A. Boguslauskas. Kadangi S-gos veikla paskutiniiais metais buvo labai silpna, tai ir prane-

šėjas neturėjo kuo pasigirti. Pasigirė tik tuo, kad S-gos valdyba jau 4 metus kovojanti su lietuvišiais Tėvais Jėzuitais, dedama visas pastangas, kad juos iškraustyti iš Dr. V. Kudirkos vardo lietuvių rūmų. Prieš Tėvus Jėzuitus S-gos valdyba užvedusi bylą vietos teisme, kuris tęsiasi jau virš metų ir nežinia kada baigsis. Paaiškėjo, kad tos bylos išlaidas padengianti S-gos valdyba iš savo kišenės.

Revizijos komisijos vardu trumpą pranešimą padarė N. Stasiulionis.

Po pranešimų buvo renkama nauja S-gos valdyba 1969 ir 1970 dvimečiui. Vienbalsiai išrinkta senoji valdyba, kuriai pavesta toliau tęsti bylą prieš lietuvių Tėvus Jėzuitus dėl jų iškraustymo iš rūmų, kurie randasi S-gos juridinėje globoje.

Po trumpų diskusijų ir sumanymų susirinkimas buvo užbaigtas, po kurio sekė visiems dalyviams kuklios vaišės. (rk)

HELP WANTED MALE

INDUSTRIAL ENGINEER — Area manufacturer of automotive tune-up equipment has an immediate opening for an experienced Industrial Engineer, M.T.M. background preferred, requires ability to develop and improve small parts fabrication and assembly processes. Challenging opportunity for man with ingenuity to grow in congenial and informal atmosphere. Offering excellent working conditions. Salary commensurate with experience and ability. Kal-Equip. Co., 411 Washington St., Otsego, Mich. Phone: 616-692-6811. Ask for Gary Brown. (8-11)

WANTED 1ST CLASS SKILLED MACHINISTS

For 1st & 2nd shift TURRET LATHE ENGINE LATHE W & S AUTOMATICS BRIDGEPORT MILLS Must have job shop experience, and be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Steady work, and fringe benefits. SATURN INDUSTRIES 26067 Groesbeck, Warren, Mich. 313 — 773-4300 (6-15)

AUTOMATIC SCREW MACHINE

Operators and Setup Men on multiple machines. Must have good threading experience with taps, die heads and thread rolls. One of the better shops to work at, top rates and better than average benefits. East side location. 48-hour week, days. Call 313-372-1633 for application information, or apply L & L Mfg., 33200 Freeway Drive, St. Clair Shores, Mich. (10-11)

LIETUVIŲ TAUTINIS AKADEMINIS SAMBŪRIS IR KORP! NEO-LITHUANIA CHICAGOJE, RENGIA Š. M. VASARIO 15 D. BALIO PAKŠTO SVETAINĖJE, 2801 W. 38, TRADICINIŲ UŽGAVENIŲ BLYNŲ VAKARĄ.

Kaip ir kiekvienais metais svečiai bus vaišinami šaltais užkandžiais, karštais blynais ir kitais patiekalais. Rengėjai pasiryžę baltosios dalyviams suteikti jaukią šeimynišką nuotaiką malonaus pobūvio aplinkoje. Šio tradicinio rengimo nuotaika visados gražina pobūvio dalyvius į praeities jaunystės prisiminimus, nes beveik pusę dalyvių sudaro šaunioji lietuvių visuomenės dalis: studentės ir studentai.

Svečių patogumui — vietų skaičius ribotas. Vakariene — 6 dol.; studentams — 3 dol. Šokiams gros pilno sąstato Balio Pakšto vadovaujamas orkestras. Pradžią 8 val. vak. Vietos rezervuojamos iki vasario mėn. 14 d. pas filist. K. Kasakaitį tel. 776-2241.

L. T. Akademinių Sambūrio ir Korp! Neo-Lithuania Valdybos

Detroito Lietuvių Namų Draugijos Nariui ir Rėmėjui

JUOZUI J. BAČIŪNUI

mirus, jo žmonai MARIJONAI BAČIŪ-

NIENEI ir artimiesiems nuoširdžią

užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Detroito Lietuvių Namų
Draugijos Valdyba

Tauriam lietuviui

JUOZUI J. BAČIŪNUI

mirus, jo žmoną MARIJONĄ BAČIŪ-

NIENĘ giliai užjaučiame

Dr. Danielius ir Roma
Degesiai

Didžiajam lietuviybės ir tautinės minties puoselėtojui

JUOZUI J. BAČIŪNUI

mirus, jo žmoną MARIJONĄ, brolius ir artimuosius gimines nuoširdžiai užjaučia

ALT S-gos East St. Louis
Apylinkės Skyrius